

CIDOB

Memòria

2010

MEMÒRIA 2009

1. PROGRAMES

1.1 Amèrica Llatina	05
1.2 Àsia.....	17
1.3 Desenvolupament i Cooperació	27
1.4 Europa	33
1.5 Dinàmiques Interculturals	49
1.6 Mediterrània i Orient Mitjà.....	55
1.7 Migracions.....	69

2. ALTRES ACTIVITATS	81
-----------------------------------	-----------

3. PUBLICACIONS.....	85
-----------------------------	-----------

4. CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I BIBLIOTECA	89
---	-----------

5. WEB CIDOB.....	91
--------------------------	-----------

1.1 PROGRAMA AMÈRICA LLATINA

El programa Amèrica Llatina té com a propòsit contribuir a enfortir les capacitats de Catalunya i Espanya per fer aportacions als processos de desenvolupament social i econòmic així com de consolidació democràtica a la regió. Els seus objectius són generar i estimular la investigació mitjançant la seva producció, difusió i publicació i consolidar línies d'investigació estables i xarxes d'intercanvi entre experts i institucions especialitzades. Les activitats i investigacions que es van dur a terme durant l'any 2009 tenen una incidència especial en diversos aspectes relacionats amb la governabilitat, els sistemes de partits, els moviments de participació social i les institucions representatives. La integració regional s'analitza tant com a element generador d'estabilitat, cohesió i prevenció de conflictes entre estats membres com en el vessant de la cooperació interregional. En l'àmbit de la seguretat, els temes principals són la seguretat ciutadana, la criminalitat, el narcotràfic i la reforma de les Forces Armades en els processos de transició democràtica.

Línies de treball: La construcció de l'Estat regulador – La descentralització territorial de l'Estat – Les polítiques de gestió dels recursos humans en el sector públic – Control del territori i polítiques de seguretat – L'Estat en un entorn global – Democràcia, governabilitat i participació social: consolidació de l'Estat de dret, prevenció i solució de conflictes i control social de les polítiques i institucions públiques

1.1.1 INVESTIGACIONS REALITZADES

Consolidació democràtica de les Forces Armades d'Amèrica del Sud

Tercera fase d'una ambiciosa investigació a càrrec d'un grup interuniversitari sota la direcció de Rafael Martínez i amb el patrocini del Ministeri de Defensa espanyol i la col·laboració dels ministeris de Defensa dels països del Con Sud. Es tracta, en concret, dels casos d'Argentina, Brasil, Xile i Uruguai, països que van viure una transició a la democràcia en la dècada dels vuitanta després d'haver estat governats il·legítimament per les seves Forces Armades durant anys. Aquest projecte pretén comprovar científicament si la consolidació democràtica als països esmentats ha culminat també a l'interior de les seves Forces Armades i quins tipus de reptes futurs encara hi ha pendents en el marc legislatiu, en la socialització dels seus components i en l'estructuració dels seus serveis d'intel·ligència. Per al seguiment i difusió de la investigació s'ha creat un microsite del projecte: <http://www.cidob.org/alt/militares-latinoamerica/welcome.html>

Direcció: Rafael Martínez, Universitat de Barcelona i CIDOB.

Drets culturals i polítics dels pobles indígenes i el seu impacte en la gestió de recursos medi ambientals

Un equip vinculat a la Universidad de Salamanca i la Universitat de Girona donen continuïtat al projecte d'investigació multidisciplinària sobre els drets, la política i les polítiques dels pobles indígenes a Amèrica Llatina. El treball d'investigació té com a objectiu d'estudi tres eixos. En primer lloc, construir propostes per a la consolidació de polítiques públiques interculturals i assumir la perspectiva de drets dels pobles indígenes a partir de les seves reivindicacions i com aquestes són desenvolupades pel Dret Internacional dels Drets Humans. En segon lloc, avançar en el coneixement de les expressions polítiques de caràcter indígena que han aparegut durant els últims lustres en la regió; es fa referència tant a l'aparició i desenvolupament de partits polítics com a l'articulació de moviments socials i cicles de protesta. Finalment, generar coneixement sobre les formes de gestionar i tractar els conflictes sobre recursos estratègics (aigua, biodiversitat, jaciments) presents en els territoris dels pobles indígenes, que fins avui s'han resolt de manera extremadament dolorosa. Realitzada amb el patrocini de CEALCI de la Fundación Carolina.

Direcció: Salvador Martí, Universidad de Salamanca i CIDOB.

Acord d'associació global interregional per a la creació d'una zona d'associació entre la Unió Europea i Amèrica Llatina Carib

Estudi de viabilitat encarregat per la Comissió d'Exteriors del Parlament Europeu (EXPO / B / AFET / 2008/61). L'informe aborda tres eixos temàtics estratègics per a l'establiment de l'Associació Global Interregional. La Part I examina la lliure circulació de béns, serveis i capitals en el marc de la consolidació dels Acords d'Associació (AdA) en vigor entre la UE i països d'Amèrica Llatina i Carib (ALC), les negociacions actualment en curs i els condicionants generats per les negociacions multilaterals de l'Organització Mundial de Comerç. La Part II estudia les condicions jurídiques i polítiques necessàries per incorporar el lliure moviment de persones; analitza el marc legal considerant l'experiència entre la UE i tercers estats no llatinoamericans i les mesures complementàries de cooperació i diàleg polític vinculades als fluxos migratoris. La Part III examina les mesures de cooperació per generar dinàmiques de cohesió social tenint en compte les asimetries inter i intraregionals i la importància de les infraestructures i el desenvolupament cultural i del coneixement.

Direcció: Anna Ayuso, CIDOB.

Coordinació: Mariana Foglia, CIDOB.

Migració en el context de les relacions entre la Unió Europea i Amèrica Llatina i el Carib

Estudi per a la Comissió d'Exteriors del Parlament Europeu (EXPO/B/AFET/2009/19) que recull, en primer lloc, una visió general de les dinàmiques migratòries entre les dues regions i analitza les respostes polítiques per a la gestió d'un fenomen amb repercussions rellevants, tant per a les societats de destí com per als països d'origen. Seguidament, s'ofereix una

panoràmica dels marcs de cooperació internacional, regional i bilateral a Amèrica Llatina i una anàlisi dels principals instruments de la política migratòria europea i la seva aplicació a ALC, així com de la coherència d'altres polítiques relacionades. Finalment, s'analitzen les bases del recentment iniciat diàleg polític estructurat entre la UE i ALC en matèria de migracions. Partint d'aquesta anàlisi es fan recomanacions i propostes d'acció específiques per donar suport als treballs del Grup de Treball per a les Migracions de l'Assemblea Parlamentària EuroLat.

Direcció: Anna Ayuso, CIDOB.

Coordinació: Gemma Pinyol, CIDOB.

El tractament de les asimetries a Amèrica del Sud

Les disparitats socioeconòmiques entre els països que participen en els escenaris d'integració sud-americans són molts més importants que les que es produeixen a Europa; esdevenen així un dels principals obstacles per a la seva consolidació. Per tal que la integració prosperi s'ha de generar avantatges per a tots i això implica una negociació en què les pèrdues i guanys quedin compensats. Tenint en compte l'experiència en diferents processos d'integració d'Amèrica i Europa, s'han identificat en quatre blocs els diferents instruments de tractament de les asimetries que cobreixen els objectius que pretenen assolir. L'objectiu és descriure les experiències en cadascun dels espais d'integració sud-americans (CAN, MERCOSUR i UNASUR) per analitzar en quina mesura s'està avançant de manera efectiva i identificar les principals carències i obstacles. D'una primera anàlisi es conclou que, encara que s'han intentat abordar les asimetries amb instruments diversos, s'ha fet de manera fraccionada i no s'han trobat solucions satisfactòries perquè falta un tractament integral.

Direcció: Anna Ayuso, CIDOB i Universitat Autònoma de Barcelona

Anàlisi dels moviments socials: una comparació de les aproximacions europees i llatinoamericanes des dels anys setanta

Des dels anys setanta els moviments socials han proliferat a través del món occidental convertint-se en motiu d'estudi des de l'àmbit de la sociologia. Aquesta investigació està dividida en dues parts; en la primera compara com a Amèrica Llatina el sorgiment dels moviments socials es va explicar des dels valors, les identitats i la sociologia del subjecte, mentre que a Europa i Amèrica del Nord l'accent es va posar en les teories de l'acció col·lectiva i els models de mobilització de recursos. En la segona part, s'utilitza la "sociologia de les mobilitzacions" per enriquir el debat sobre les visions al voltant dels moviments socials i la seva evolució a través del temps.

Autora: Camille Goirand, professora en Ciències Polítiques, Institut d'Études Politiques de Lille.

Coalicions governamentals i règim presidencial. Incidència sobre l'estabilitat política, el cas del Con Sud (1983-2005)

En contraposició amb la creença que el presidencialisme llatinoamericà és causa d'inestabilitat per la seva rigidesa i la confusió de funcions entre l'executiu i el legislatiu, aquesta investigació argumenta que el sistema en si mateix no és el problema sinó la falta de coalicions parlamentàries que assegurin el consens i donin celeritat al procés de presa de decisions. Prenent com a casos d'estudi Xile i Uruguai, països amb sistemes presidencialistes, l'autor afirma que la seva estabilitat institucional i maduresa democràtica es deriva dels seus sistemes basats en coalicions governamentals. La investigació acaba amb la identificació dels límits i desafiaments de la pràctica coalicionista de govern.

Autor: Adrián Albala, Institut des Hautes Études de l'Amérique Latine (IHEAL), Sorbonne Nouvelle, Paris III.

La representació de les dones en quatre parlaments nacionals. Els casos de Mèxic, Xile, Argentina i Uruguai

La recerca d'una política de reconeixement i d'identitat ha generat debats sobre com fer que la representativitat de la dona en l'escena política llatinoamericana es tradueixi en millores en la seva posició en tots els àmbits de la societat. Aquesta investigació estudia comparativament l'impacte de les lleis de quotes en dos legislatius nacionals –Mèxic i Argentina– amb dos on no hi ha cap tipus de legislació sobre aquesta matèria –Xile i Uruguai. L'anàlisi està enfocada a determinar, primer, si el fet exclusiu de tenir per llei més presència femenina en els parlaments nacionals canvia o no el seu nivell d'influència i, en segon lloc, si una presència femenina més gran incideix en la formació dels òrgans parlamentaris i en els temes debatuts en aquest fòrum.

Autora: Antonia Martínez, professora titular de Ciència Política, Universidad de Murcia.

Mèxic i la Unió Europea: Vuit anys d'Associació Econòmica, Concertació Política i Cooperació

Aquesta investigació analitza els resultats de l'Acord d'Associació Estratègica entre Mèxic i la UE durant el període 2000-2007 i com de pròxima o llunyana es troba l'agenda inicial de la realitat. Basat en xifres econòmiques i en l'anàlisi del compliment dels objectius traçats, l'autor conclou que els resultats són contradictoris i incompatibles amb les expectatives originalment creades. Segons l'estudi, els rendiments en el fet comercial i en el flux d'inversions no van suscitar les dinàmiques transformadores esperades. A més, el seu poc impacte social va generar qüestionaments sobre la capacitat d'aconseguir una veritable cohesió social biregional. El repte, llavors, és trobar avingudes on la cooperació política i econòmica aconsegueixi beneficis tangibles més enllà del comerç tant per a Mèxic com per a la UE.

Autor: Carlos Roza, Universidad Autónoma Metropolitana Unidad Xochimilco.

1.1.2 SEMINARIS

Els reptes per a l'harmonització de la gestió integrada de l'aigua entre els Països Andins

El seminari se centra en l'ús dels recursos hídrics a la regió andina com un possible motor d'integració regional que, a l'hora, pugui contribuir en la prevenció de conflictes fronterers. Partint d'estudis nacionals, l'objectiu del seminari és donar a conèixer l'estat de la qüestió de l'aigua com a recurs estratègic a la zona i indagar sobre possibles mecanismes de cooperació regional i interestatal que permeti una gestió integral, garantint l'accés de la població a una necessitat tan bàsica. També es tracta la participació de la inversió privada i la seva regulació, la posició de l'aigua dins del Tractat de Lliure Comerç i en quina mesura aquests elements poden dificultar una estratègia regional comuna.

Coordinació: Anna Ayuso i Mariana Foglia, CIDOB.

Participants: Juan Antonio Arrese Luco, Ministeri d'Obres Públiques de Xile; Manuel Salamanca, Pontificia Universidad Javeriana; Humberto Gonçalves, Agência Nacional de Águas Brasil; José Hermoza Jery, AECID Perú; Jorge Jurado, secretari nacional de l'Aigua d'Equador; Lucila Candela, Universitat Politècnica de Catalunya; Susana Beltrán, Universitat Autònoma de Barcelona; Maria Querol, consultora independent en Dret Internacional d'Aigües; Fernando José Zárate, expert de Cuenca Rio Pilcomayo; Jorge Rucks, cap de la divisió Amèrica Llatina de l'OEA; Joan Gaya, gerent per a la Gestió Integral de l'Aigua de Catalunya (CONGIAC); Montserrat Pi, Universitat Autònoma de Barcelona; Carlos Fernández-Jauregui, Water Assessment & Advisory–Global Network (WASA-GN); Philippe Quevauiller, Vrije Universiteit Brussel; Miguel Antolín, Afers Internacionals de la Divisió General de l'Aigua, MMA; Alan Viale Estremadoyro, expert en desenvolupament i medi ambient sostenible; Adriano García-Loygorri Verástegui, Fons de Cooperació per a Aigua i Sanejament, AECID; Jordi Morató, Càtedra UNESCO de Sostenibilitat (UPC).

Organitza: Programa Amèrica Llatina, CIDOB. Amb la col·laboració de l'Agencia Española de Cooperación Internacional, AECID.

30 de gener. Barcelona, CIDOB

Presentació i discussió de la investigació “Desgovern, violència i política d'abandonament al nord de Mèxic”

La debilitat institucional al nord de Mèxic, sumada a greus problemes socials relacionats amb el narcotràfic, la delinqüència i la migració il·legal als Estats Units, són objecte de debat entorn de la investigació “Desgovern, violència i política d'abandonament al nord de Mèxic” pel professor Alfonso Herrera Robles. La presentació se centra en la falta d'espais de desenvolupament de la societat civil, la falta d'una política d'inversió social, la pauperització de les pràctiques polítiques i la resposta estatal deficient identificats com a factors que impedeixen una millora en la situació. Entre les conclusions es destaca que

gran part de la solució radica en polítiques públiques més inclusives, més ben articulades i enfocades en la despesa social.

Coordinació: Anna Ayuso i Mariana Foglia, CIDOB.

Participants: Alfonso Herrera Robles, Universidad Autónoma de Ciudad Juárez; Carlos González, El Colegio de Chihuahua; Servando Pineda Jaimes, Universidad Autónoma de Ciudad Juárez; Joan Subirats, Institut de Govern i Polítiques Públiques, Universitat Autònoma de Barcelona; María Jesús Izquierdo, Universitat Autònoma de Barcelona; Jaume Curbet, Universitat Oberta de Catalunya.

Organitza: Programa Amèrica Llatina, CIDOB; IGOP-Universitat Autònoma de Barcelona i Universidad Autónoma de Ciudad Juárez.

17 de juny. Barcelona, CIDOB

L'Estat i la cohesió social a Amèrica Llatina: Una mirada en vista de la crisi

Les polítiques públiques d'inclusió i centrades en el creixement econòmic amb igualtat d'oportunitats per a tots és el tema central del seminari. Amb la crisi econòmica com a teló de fons es debaten aquells elements sociopolítics i econòmics que representen els principals obstacles per aconseguir una regió més cohesionada socialment. L'enfortiment institucional a Amèrica Llatina i la necessitat d'un nou contracte social que inclogui un pacte fiscal s'identifiquen com a peces fonamentals per reduir la gran bretxa en els ingressos que separa els ciutadans de la regió.

Direcció: José Luís Machinea, Universidad de Alcalá. **Coordinació:** Mariana Foglia, CIDOB.

Participants: Rebecca Grynsman, Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD); José Luis Machinea, Universidad de Alcalá; José Antonio Alonso, Universidad Complutense de Madrid; Anna Ayuso, Programa Amèrica Llatina, CIDOB; Diego Azqueta, Universidad de Alcalá; Oscar Cetrangolo, CEPAL; Miguel Hakim, Secretaria per a la Cooperació Iberoamericana (SEGIB); Carlos Winograd, Université de Paris-Evry; Jesús Ruiz Huerta, Universidad Rey Juan Carlos.

Organitza: CUIIMPB–Centre Ernest Lluch. En col·laboració amb CIDOB i Casa Amèrica Catalunya.

8 i 9 d'octubre. Barcelona, Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

Pobles indígenes; la lluita per la vida i la dignitat en el marc del conflicte a Colòmbia

El conflicte armat colombià és l'últim episodi d'una sèrie de fets històrics que han amenaçat l'existència dels pobles originaris d'aquelles terres. Amb l'objectiu de conscienciar i sensibilitzar sobre la situació actual d'aquests pobles, el seminari compta amb la participació de líders indígenes colombians i acadèmics experts en la matèria. Es fa un recompte històric de la violència de diversos actors (estatals, il·legals i transnacionals) sobre aquests pobles i de la seva lluita pel reconeixement. Les conclusions apelen al respecte per les terres i creences ancestrals d'aquests pobles i es presenten propostes dels indígenes colombians per a la construcció d'un eventual acord de pau entre els actors armats del conflicte.

Coordinació: Juan Manuel Ávila i Lina María González, Colectivo Maloka.

Participants: Juvenal Arrieta, ONIC; Diomedes Arias, poble Kankuamo (OIK); Manuel Muñoz, Universidad Javeriana de Cali; Marco Aparicio, Universitat de Girona; Juvenal Arrieta, ONIC; Luz Mery Venegas, CRIC; Marlitt Puscus, CRIC; Hector Mondragón, Convergencia Campesina; Antonio Pigrau, Tribunal Permanent dels Pobles; Belisario Domicó, poble Embera Katío; Elides Pechené, CRIC; José Otero, CRIC; Diomedes Arias, Comunitat del Riu Sinú; Nora Domicó, Comunitat del Riu Sinú; Olivio Bisbicus, UNIPA.

Organitza: Colectivo Maloka. Amb la col·laboració de CIDOB i l'ACCD.

25, 26 i 27 de novembre. Barcelona, CIDOB

1.1.3 CONFERÈNCIES I TALLERS DE DEBAT

Les coalicions partidàries i governamentals en els règims presidencials, i la seva incidència sobre l'estabilitat política: el cas del Con Sud (1983-2005)

La ponència presentada per Adrián Albalá obre un debat relacionat amb la creença que la rigidesa presidencialista a Amèrica del Sud és una condició *sine qua non* de la debilitat institucional dels seus sistemes polítics. L'autor planteja la necessitat d'elaborar models d'anàlisi que permetin millorar la comprensió dels diferents casos i les seves similituds i diferències amb les coalicions dels sistemes parlamentaris europeus.

Ponents: Adrián Albalá, Institut des Hautes Études de l'Amérique Latine (IHEAL); Anna Ayuso, CIDOB; i Jordi Matas Dalmases, Universitat de Barcelona.

Organitza: Programa Amèrica Llatina de CIDOB.
10 de febrer. Barcelona, CIDOB

L'economia brasilera en l'era de la globalització: expansió, crisi i perspectives

La ponència del professor brasiler Ricardo de Medeiros Carneiro té com a objectiu discutir la posició actual del Brasil enmig de l'entorn regional. Realitza un recompte del panorama econòmic brasiler en els últims 18 anys (1991-2009) segons el qual la crisi actual representa un avantatge per al seu lideratge ja que els indicadors econòmics (deute públic, massa salarial, taxes d'interès, infraestructures) i la seva política exterior multilateral col·loquen el país al capdavant de la regió. El Brasil, segons el ponent, es perfila com un pol estratègic de desenvolupament per a tota Amèrica del Sud.

Ponent: Ricardo de Medeiros Carneiro, Universidade Estadual de Campinas-Cátedra Celso Furtado.

Organitza: Programa Amèrica Llatina, CIDOB,

19 de febrer. Barcelona, CIDOB

Europa-Amèrica Llatina: aproximacions dels moviments socials després dels anys setanta

El taller presenta els resultats d'una investigació comparativa entre els moviments socials des d'una aproximació de les Ciències Socials "a l'europea" i una altra "a la llatinoamericana". L'estudi parteix de la necessitat d'entendre i aprofundir en totes aquelles variants que informen el procés de gestació, creixement i institucionalització dels moviments socials.

Ponent: Camilla Goirand, Institut d'Études Politiques (IEP).

Organitza: Programa Amèrica Llatina, CIDOB.

12 de març. Barcelona, CIDOB

La qualitat de la democràcia a Amèrica Llatina. El paper dels parlaments en el reforç de la inclusió política

Durant la presentació de l'estudi comparatiu sobre la representativitat de les dones en parlaments de quatre països d'Amèrica Llatina es va defensar que un increment de la presència femenina incrementa la qualitat democràtica de les institucions. Però, encara que les lleis de quotes són un avenç social, aquestes han d'anar acompanyades de recursos econòmics per a una igualtat de gènere en la societat en general.

Ponents: Antonia Martínez, Universidad de Murcia, i Josep Maria Reniu, Universitat de Barcelona.

Organitza: Programa Amèrica Llatina, CIDOB.

23 de març. Barcelona, CIDOB

Presentació de l'Informe "Les Amèriques i el món. Política exterior i opinió pública a Colòmbia, Xile, Mèxic i Perú 2008"

"Les Amèriques i el món" és un projecte especialitzat en l'anàlisi d'actituds socials sobre temes internacionals d'una àmplia gamma d'assumptes (culturals, econòmics, polítics, socials, de seguretat) que cerca informació sobre percepcions i valors dels ciutadans de diversos països llatinoamericans respecte a la legitimitat de les institucions, les regles i actors del sistema internacional i el comportament governamental en matèria de política exterior. L'objectiu és proveir bases per a la investigació acadèmica i la presa de decisions en l'àmbit públic i privat. L'informe 2008 inclou un estudi de camp basat en enquestes de quatre països de la regió: Colòmbia, Xile, Mèxic i Perú.

Coordinació: Anna Ayuso i Mariana Foglia, CIDOB.

Participants: Ferran Martínez, Centro de Investigación y Docencia Económicas (CIDE) de Mèxic; Guadalupe González, Centro de Investigación y Docencia Económicas (CIDE) de Mèxic; Carmen Claudín, CIDOB; Rafael Grasa, UAB i Institut Català Internacional per la Pau; i Mariana Foglia, Programa Amèrica Llatina, CIDOB.

Organitza: Programa Amèrica Llatina, CIDOB.

7 de maig. Barcelona, CIDOB

La participació de la societat civil en les relacions Unió Europea-Mercosur: lliçons apreses i algunes reflexions per a un protagonisme més gran en el diàleg biregional

La participació de la societat civil en les relacions UE-Mercosur és font de legitimació ja que amplia l'espectre d'actors i permet la inclusió d'una dimensió social en l'agenda biregional. El ponent va presentar un estudi sobre aquesta participació i la seva capacitat d'influència que pren com a marc la paràlisi de les negociacions d'un Acord d'Associació des de 2004. S'argumenta que el nivell de participació de la societat civil biregional ha estat marginal, limitat institucionalment i amb pocs actors. L'estudi vol identificar els canals institucionals i funcionals perquè la societat pugui participar més activament i presenta propostes per obrir més espais per fer aportacions a les relacions UE-Mercosur i a les negociacions de l'acord.

Ponent: Ignacio Jotvis, Amnistia Internacional.

Comentaris: Manuel Cienfuegos, Universitat Pompeu Fabra.

Organitza: Programa Amèrica Llatina, CIDOB.

29 de juny. Barcelona, CIDOB

1.1.4 PARTICIPACIÓ INTERNACIONAL

- Jornades de debat comparat sobre les relacions del Canadà i Espanya amb Cuba. Ponència “Espanya com a principal variable de la relació entre Cuba i la UE”, Francesc Bayo, CIDOB. Organitzat per FRIDE, FOCAL i Casa Amèrica en col·laboració amb l’Ambaixada del Canadà a Madrid i el Ministeri d’Afers Exteriors del Canadà. 19 de febrer. Madrid.
- Taller “Estratègies per al desenvolupament local-comunitari. Una acció de col·laboració entre Cuba i Catalunya”. Ponència “La cooperació espanyola i catalana amb Cuba”, Anna Ayuso, CIDOB. Organitzat per la Delegació Provincial del CITMA a Villa Clara (Cuba) i l’Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP) de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb la col·laboració de l’Agència Suïssa per a la Cooperació i el Desenvolupament (COSUDE) i CIDOB. Del 23 al 27 de febrer. Santa Clara, Villa Clara, Cuba.
- Diplomatura en Globalització i Competitivitat: Narcís Serra, president de CIDOB, participa en aquest esdeveniment organitzat per la Universidad de La Habana i l’Asociación Nacional de Economistas y Contadores de Cuba, juntament amb el Cercle d’Economia de Barcelona i CIDOB. 5 de març. L’Havana, Cuba.
- X Jornada d’economia llatinoamericana: Oportunitats de negocis en la situació actual d’integració regional a Amèrica del Sud. Ponència “El tractament de les asimetries en la integració d’Amèrica del Sud”, Anna Ayuso, CIDOB. Organitzat per l’Observatori d’Amèrica Llatina (ORLA) de la Universitat Pompeu Fabra. 19 de maig. Barcelona.
- XXVIII Congrés Internacional de l’Associació d’Estudis Llatinoamericans “Repensant les desigualtats”. Ponència “Els instruments del tractament de les asimetries en les negociacions dels Acords d’Associació entre la Unió Europea i els organismes d’integració d’Amèrica Llatina”, Anna Ayuso, CIDOB. Ponència “Polítiques públiques europees cap a Amèrica Llatina. Una perspectiva comparada”, Francesc Bayo, CIDOB. Organitzat per l’Associació d’Estudis Llatinoamericans. De l’11 al 14 de juny. Rio de Janeiro, Brasil.
- Jornades de reflexió sobre la Cooperació Catalana a Nicaragua. Ponència “Context i reptes de la cooperació espanyola amb Nicaragua”, Anna Ayuso, CIDOB. Organitzat per l’Ajuntament de Badalona, l’ACCD, la Diputació de Barcelona, la Federació Catalana d’ONG per al Desenvolupament i el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament. 1 i 2 de juliol. Badalona.
- CIDOB al IX congrés de l’AECPA “Repensar la democràcia: inclusió i diversitat”. “Elements per establir un sistema integral de rendició de comptes a la ciutadania en la política espanyola de Cooperació al Desenvolupament”, Anna Ayuso, CIDOB. Organitzat per l’Associació Espanyola de Ciència Política i de l’Administració. 23 i 25 de setembre. Màlaga.

- Seminari Hispano-portuguès. Ponència “La dimensió europea en l’Agenda Iberoamericana de la política exterior espanyola”, Anna Ayuso, CIDOB. Organitzat per la Universidad de Salamanca. 12 de novembre. Salamanca.
- Engaging Cuba. Ponència “Política Exterior Espanyola i Cuba: Navegant entre dues aigües”, Anna Ayuso, CIDOB. Coorganitzat pel Woodrow Wilson Center i la Heinrich Böll Stiftung Foundation. 16 de novembre. Washington DC, Estats Units.
- Seminari internacional “Els camps socials transnacionals de la migració llatinoamericana a Espanya. El cas bolivià”. Ponència “Migracions, remeses i desenvolupament als països andins”, Anna Ayuso i Gemma Pinyol, CIDOB. Organitzat per la UAB amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya i el Ministeri d’Educació. 26 i 27 de novembre. Bellaterra (Barcelona).
- Cuba, claus de futur. El Congrés Internacional Latif 2009. Ponència “Cuba: 50 anys entre revolució, reforma i estancament?”, Francesc Bayo, CIDOB. Organitzat per la Universitat de Colònia. Del 1 al 10 de desembre. Colònia, Alemanya.

1.1.5 XARXES INTERNACIONALS

- CLAD - Centro Latinoamericano de Administración para el Desarrollo
- CEEIB - Consejo Español de Estudios Iberoamericanos
- LASA - Latin American Studies Association
- EADI - Asociación europea de institutos de investigación y centros de formación para el desarrollo
- REDIAL - Red Europea de Información y Documentación sobre América Latina

EQUIP DE TREBALL

Coordinadora del Programa: Anna Ayuso

Assistents del Programa: Mariana Foglia, Juan Carlos Triviño

1.2 PROGRAMA ÀSIA

La realitat internacional troba a Àsia algunes de les claus per a la composició d'escenaris de futur a escala global. L'emergència econòmica de països com la Xina o l'Índia té grans implicacions en la configuració del sistema internacional, cada vegada més determinat per les decisions que es prenen en les cancelleries de les potències asiàtiques. Aspectes tan candents de l'actualitat com el de la seguretat energètica, tenen a l'Àsia algunes de les seves variables més determinants, al mateix temps que col·loquen sota el focus de les anàlisis a regions en el passat remotes, com Àsia Central, que, a cavall entre dos continents i amb importants reserves d'energia, ocupa cada vegada un important paper en la seguretat internacional i els equilibris geoestratègics a Euràsia.

En aquest context, des del Programa Àsia es promou l'estudi i el debat sobre els elements que Àsia està introduint en l'agenda internacional, plantejant estratègies que reforcin la política espanyola cap al continent i interpretant la projecció exterior europea i espanyola en el sentit més global possible. Paral·lelament, per afavorir unes relacions més consistentes amb Àsia, es potencia el coneixement dels factors que determinen la governança tant a escala nacional, en la dimensió de l'Estat, com a escala regional, amb una especial atenció al dinàmic regionalisme asiàtic.

Línies de treball: La dimensió internacional de les potències asiàtiques i les relacions amb Espanya i la Unió Europea - Migracions i assentament de comunitats asiàtiques a Espanya i Europa - Economia i desenvolupament - Seguretat, governança i regionalisme - Àsia Central: de regió perifèrica a àrea emergent

1.2.1 INVESTIGACIONS REALITZADES

Àsia Central: de regió perifèrica a àrea emergent

Durant els últims anys, Àsia Central ha passat a ocupar un espai rellevant en l'agenda política internacional. La situació geogràfica de la regió, al cor d'Euràsia i fronterera amb l'Afganistan, fa que aquesta pugui tenir un important paper en la seguretat del continent. Al mateix temps, els riscos de la dependència energètica han activat l'interès internacional per algunes de les seves repúbliques, que són riques en hidrocarburs. En aquest marc, l'any 2008, el Programa Àsia continua orientant la seva investigació en aquest àmbit cap a l'estudi dels factors interns i regionals que condicionen la governança, el desenvolupament i, en una dimensió més ampla, la inserció de la regió en el concert internacional i les seves relacions amb Espanya i la UE.

Coordinadora: Carmen Claudín, CIDOB.

Societat civil emergent a Àsia

Per conèixer el paper polític que tenen les societats civils als països asiàtics cal una anàlisi prèvia sobre quines esferes públiques es poden considerar com a

tals en aquests països. Prenent la Xina com a primer cas d'estudi, es pretén examinar els espais que existeixen en els marges del poder establert i veure de quina manera aquests són aprofitats per moviments socials no oficials que presenten una força creixent. En un país que és un dels principals laboratoris mundials sobre innovació política, pren especial importància l'estudi d'aquesta realitat, que alguns intel·lectuals identifiquen amb la noció de democràcia des d'una perspectiva xinesa.

Coordinador: Seán Golden, Universitat Autònoma de Barcelona i CIDOB.

Regionalisme en el context de l'ASEM

L'auge i la significació geopolítica dels processos autònoms de cooperació regional a Àsia, com també les dinàmiques europees en termes de desenvolupament i integració, són de molta importància per a la política i l'economia internacional, així com per al desenvolupament humà. En aquest context, CIDOB continua exercint la coordinació de la xarxa RASEM per a l'estudi del regionalisme en el context de l'ASEM (Asia Europe Meeting), que està formada per experts asiàtics i europeus i que es situa en el marc de les xarxes temàtiques promogudes per l'ASEF (Àsia Europe Foundation). D'altra banda, la programació anual en aquest àmbit es completa amb una investigació sobre la integració financera com a mecanisme de prevenció de crisi a Amèrica Llatina i Àsia Oriental. Un estudi sobre la dimensió econòmica de la cooperació regional amb el qual es conclou que la integració financera pot entendre's com una causa i al mateix temps com una solució a la vulnerabilitat de les economies emergents.

Coordinador: Seán Golden, Universitat Autònoma de Barcelona i CIDOB.

SEGUIMENTS SISTEMATITZATS

- Conflictes a Àsia
- Observatori electoral dels països asiàtics

1.2.2 SEMINARIS

Interculturalitat d'Àsia Oriental en l'era de la globalització

La presència d'Àsia Oriental és cada vegada més propera i evident en el context mundial. Aquest seminari, sota diferents perspectives i disciplines, aborda els processos i dinàmiques d'intercanvi cultural, així com les transferències culturals bidireccionals entre Àsia Oriental i la resta del món i la diversitat cultural interna de la regió. La producció cultural, la construcció de discursos i identitats, entre d'altres coses, constitueixen àmbits privilegiats per analitzar la interculturalitat generada a Àsia Oriental.

Coordinació: Joaquín Beltrán, Universitat Autònoma de Barcelona.

Participants: Joaquín Beltrán, professor d'Estudis d'Àsia Oriental, Universitat Autònoma de Barcelona, i investigador principal del Grup d'Investigació InterAsia; Amelia Sáiz López, professora d'Estudis d'Àsia Oriental, Universitat Autònoma de Barcelona; Makiko Fukuda, professora d'Estudis d'Àsia Oriental, Universitat Autònoma de Barcelona; Sara Rovira Esteve, professora d'Estudis d'Àsia Oriental, Universitat Autònoma de Barcelona; Helena Casas Tost, professora de Xinès, Escola Oficial d'Idiomes de Barcelona, i doctoranda en Traducció i Estudis Interculturals, Universitat Autònoma de Barcelona; Haun Saussy, professor de Literatura Comparada, Yale University; Gustavo Pita Céspedes, doctorand en Traducció i Estudis Interculturals, Universitat Autònoma de Barcelona; Yeon-Soo Kim, professora del Departament d'Espanyol i Portuguès, Rutgers University; Carles Prado Fonts, professor d'Estudis d'Àsia Oriental, Universitat Oberta de Catalunya i Universitat Autònoma de Barcelona; Antonio Paoliello, doctorand becari en Traducció i Estudis Interculturals, Universitat Autònoma de Barcelona; Esther Torres Simón, doctoranda becària en Traducció i Estudis Interculturals, Universitat Rovira i Virgili; Jordi Mas López, professor d'Estudis d'Àsia Oriental, Universitat Autònoma de Barcelona; Artur Lozano Méndez, doctorand becari en Traducció i Estudis Interculturals, Universitat Autònoma de Barcelona; María Teresa Rodríguez Navarro, doctora i investigadora, Universidad de Granada; Joy Hendry, professora d'Antropologia Social, Oxford Brookes University.

Organitza: Programa Àsia, en col·laboració amb l'Institut d'Estudis Internacionals i Interculturals (Universitat Autònoma de Barcelona) i el Grup d'Investigació InterAsia (Universitat Autònoma de Barcelona).

12 i 13 de gener. Barcelona, CIDOB

Societat civil i governança a la Xina, Índia i el Sud-est Asiàtic

Amb la participació d'experts de reconegut prestigi d'Àsia i Europa, aquest curs analitza de quina manera la societat civil –emergent o consolidada– incideix en la governabilitat de Xina, l'Índia i el Sud-est Asiàtic, tres àmbits territorials on la societat es transforma de manera ràpida i abrupta, i amb això posa en qüestió la capacitat de les autoritats de governar-les, eficaçment i eficientment. L'objectiu és, doncs, oferir un retrat complet de les societats civils que actuen

en una regió que vol convertir-se, molt aviat, en el centre demogràfic, econòmic i polític del món.

Direcció: Seán Golden, director de l'Institut d'Estudis Internacionals i Interculturals (UAB) i del Programa Àsia de CIDOB.

Coordinació: Laura Veà, Institut d'Estudis Internacionals i Interculturals (UAB).

Participants: Shamsul A. B., director, Institute of Occidental Studies (IKON), Institute of Ethnic Studies (KITA), Universiti Kebangsaan Malaysia; Anis Yusaf Yusoff, investigador principal, Universiti Kebangsaan Malaysia; Eva-Lotta Hedman, professora sènior d'Investigació, Oxford University; Eva Borreguero, directora del Departament de Programes Educatius, Casa Àsia; Seán Golden, director, Institut d'Estudis Internacionals i Interculturals, Universitat Autònoma de Barcelona; Guillermo Martínez, coordinador del Programa GovernÀsia, Casa Àsia; Bernat Masferrer, professor de Geopolítica d'Àsia Meridional, Universitat de Barcelona; Roger Serra, professor de Relacions Internacionals, Universitat Autònoma de Barcelona; Jordi Urgell, investigador, Escola de Cultura de Pau, Universitat Autònoma de Barcelona; Yiyi Lu, investigadora associada del Programa Àsia, Chatham House, Londres.

Organitza: Consorci Universitat Internacional Menéndez Pelayo de Barcelona CUIMPB-Centre Ernest Lluch.

Patrocina: Programa Àsia de CIDOB, amb la col·laboració de Catalunya Ràdio.

22 i 23 de juliol. Barcelona, Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

1.2.3 CONFERÈNCIES I TALLERS DE DEBAT

Water resources management in Central Asia: regional and international issues at stake

Taller de treball dedicat a la gestió dels recursos hídrics a Àsia Central: qüestions regionals i internacionals en joc. La trobada té com a objectius examinar la gestió dels recursos hídrics a la regió d'Àsia Central, incloent les perspectives per a una gestió integrada de l'aigua, la seva transcendència per a la seguretat internacional i les repercussions per al desenvolupament dels països de la zona. A més s'analitza el paper dels organismes internacionals a Àsia Central amb vista al paper que pot tenir Espanya a través de la presidència de la UE que exercirà el 2010. Van participar al seminari quatre experts del Kazakhstan, Uzbekistan, Tadjikistan i Kirguizistan juntament amb una vintena d'experts i acadèmics especialitzats a la regió d'Àsia Central.

Ponents: Carlos Fernández Jáuregui, director del Water Assessment & Advisory-Global Network (WASA-GN) i exdirector de l'Oficina de la Dècada de l'Aigua de Nacions Unides, Saragossa; Anar Khamzayeva, doctoranda de la LUISS Guido Carli University i exanalista de l'Institute for World Economy and Politics (IWEP); Farhod Maksudov, investigador de la Uzbek Academy of Sciences, i expert en medi ambient de l'oficina del PNUD a Uzbekistan; Sulton Rahimov, expresident del Comitè Executiu de la International Fund for Saving the Aral Sea (EC-IFAS); Bektur Sakiev, investigador de la Foundation for Tolerance International, Kirguizistan.

23 de gener. Barcelona, CIDOB

Organitza: Programa Àsia de CIDOB, en el marc de l'Observatori d'Àsia Central (Casa Àsia, CIDOB, Real Instituto Elcano).

Homenatge a l'ambaixador i diplomàtic Delfí Colomé i presentació del llibre *El pont de Marco Polo. Les meves experiències al capdavant de l'ASEF*

Acte d'homenatge a l'ambaixador i diplomàtic Delfí Colomé, presidit pel ministre d'Afers Exteriors i de Cooperació, Miguel Ángel Moratinos. En el transcurs de l'acte es presenta el llibre *El puente de Marco Polo. Mis experiencias al frente de la ASEF*, una recopilació de les valuoses experiències professionals de l'ambaixador Delfí Colomé al capdavant de l'Asia Europe Foundation (ASEF).

Coordinació: Francesc Fàbregues, CIDOB.

Ponents: Eugenio Bregolat, ambaixador d'Espanya a Andorra.

19 de gener. Barcelona, CIDOB

Àsia: beques, ajudes i programes de formació

Casa Àsia i CIDOB col·laboren en una nova edició d'aquestes trobades que tenen com a objectiu fomentar les relacions directes d'estudiants i professionals amb Àsia, mitjançant la presentació dels plans de formació, beques i ajudes ofertes per les principals institucions que compten amb programes educatius i laborals relacionats amb Àsia.

Coordinació: Cristina Montiel, Cercle de Negocis, Casa Àsia.

Participants: Amadeo Jensana, director de Programes Econòmics i Cooperació, Casa Àsia; Seán Golden, director de l'Institut d'Estudis Internacionals i Interculturals, Universitat Autònoma de Barcelona i director del Programa Àsia, CIDOB; Eva Borreguero, directora de Programes Educatius, Casa Àsia; Rosa M. Molins, directora de l'Àrea de Beques i Estudis Socials, Obra Social Fundació "la Caixa"; Timothy Crook, director del Programa SE-ABRE, Fundació Barcelona Promoció; Marta de Miguel, Formació i Recursos Humans per a la Internacionalització, Àrea d'Expansió Internacional, ACCIÓ CIDEM/COPCA-Generalitat de Catalunya; Elisabet Coll-Vinent, directora de Suport Internacional, Àrea d'internacionalització empresarial, Cambra de Comerç de Barcelona; Suh, Sung-chul, agregat de Premsa i Cultura, Ambaixada de la República de Corea; Izumi Shibasaki, agregada cultural adjunta, Ambaixada de Japó; Wang Zhiwei, conseller d'Educació, Ambaixada de la República Popular de Xina; Víctor Audera, director de la Divisió de Serveis a l'Empresa, Institut de Comerç Exterior (ICEX); Laia Moreno, responsable de l'Àrea de Formació, Fundació ICO; Janine E. Taylor, responsable d'Educació, Ambaixada d'Austràlia; Elena Piera Repollés, Direcció de Relacions Culturals i Científiques. Departament de Cooperació Universitària i Científica, Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID).

Organitzen: Casa Àsia i CIDOB.

12 de març. Barcelona, Casa Àsia

Visita a CIDOB de l'Escola d'Alts Càrrecs de l'Administració de la República Popular de Xina

Reunió entre una delegació del CIDOB i de membres de l'Escola d'Alts Càrrecs de l'Administració de la RPX, en el transcurs de la seva visita a Espanya. L'acte compta amb la participació de Joan Campreciós, coordinador adjunt del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona, que ofereix una ponència sobre aquesta iniciativa, que desperta un enorme interès com a experiència positiva, de coordinació de tots els agents polítics i socials de manera creativa i flexible. L'exemple de Barcelona és a més il·lustratiu, com a model de transformació de la ciutat gràcies a l'impuls d'uns Jocs Olímpics.

Coordinació: Oriol Farrés, CIDOB, i Fernando Vidal-Folch, ICEX.

Participants: CHEN Gaotong, Chief/Prof., CPS Library; LI Jianhua, Prof., Dept. of Philosophy; LIAO Xiaohong, Prof., Dept. of Culture and History; XU Pinghua,

Prof., Dept. of Economics; ZHANG Jianxi, Associate Prof., Dept. of Scientific Socialism; HUANG Xiaoyong, Associate Prof., Dept. of Politics and Law; LIU Jianhui, Director-General/Prof., Dept of Party History; ZHONG Shaoqiang, Deputy Director-General, Dept. of General Administrative Affairs; FU Li, Prof., Dept. of Philosophy; LI Shenglong Prof., Dept. of Economics; ZHANG Mi, Researcher, Dept. of Scientific Socialism; JIANG Xiaochuan Prof., Dept. of Politics and Law; YAO Hongyu Deputy Director-General, Dept. of Party History; CHEN Kailong, Associate Prof., Dept. of Partiology; HAN Hong, Prof., Dept. of Culture and History; ZUO Fengrong, Prof., Institute of International Strategy; LI Zhiping, Associate Prof., School of Correspondence; HAO Li, Deputy Chief, CPS Library; YUAN Dongye, Director, CPS Magazine; LIN Feng, Director, Dept. of Teaching Affairs; LI Lianming, Deputy Director-General, Dept. of Research; GAO Chengyu, Director, 1st Office, Dept. of Organization; LIU Puguang, Deputy Director-General, Dept. of Finance; CAO Guizhong, Director, Dept. of Retired Personnel; WANG Chunying, Director, Dept. of Information Management; SUN We, Project Coordinator, Foreign Affairs Office; Seán Golden, Director of the Institute for International & Intercultural Studies, Universitat Autònoma de Barcelona, Asia Program Director at CIDOB; Joan Campreciós, Deputy Coordinator, Strategic Metropolitan Plan of Barcelona; Fernando Vidal-Folch, Head of the Foreign Trade Service, ICEX; Lola Olmos de Prada, Technical Assistant, CECO; Francesc Badia, Manager, CIDOB; Oriol Farrés, Asia Program Assistant, CIDOB.

Organitzen: Fundación Carolina, ICEX i CIDOB.
27 de maig. Barcelona, CIDOB

Islam and democracy in Central Asia

Taller de debat dedicat a analitzar el passat, el present i el futur de l'islam en la regió centreamericana, com també la seva influència sobre les estructures socials i polítiques i sobre la incipient societat civil. El taller observa el seu paper abans i després de la caiguda del comunisme, com també la seva potencial perillositat per als règims autocràtics d'Àsia Central, definint en la seva justa mesura l'amenaça de l'islam radical, en una perspectiva que planteja la compatibilitat entre islam i democràcia, precisament, en una regió on la hibridació amb les tradicions autòctones ha donat lloc a un islam moderat i apartat de la lluita política.

Coordinació: Carmen Claudín i Oriol Farrés, CIDOB.

Participants: Aurèlia Mañé, directora, Observatori d'Àsia Central; Carmen Claudín, directora de Programes, CIDOB; Antonio Alonso Marcos, CEU-San Pablo University; Farkhod Tolipov, Political Science Department, Uzbekistan National University; José María Ferré de la Peña, ambaixador en Missió Especial, MAEC; Saodat Olimova, Sharq Center for Analytical Studies; Alberto Priego, Universidad de Comillas; Gracia Abad Quintanal, Universidad Complutense de Madrid; Anar Khamzayeva, LUISS Guido Carli University, Roma.

Organitza: Programa Àsia de CIDOB, en el marc de l'Observatori d'Àsia Central (Casa Àsia, CIDOB, Real Instituto Elcano).

1 de desembre. Barcelona, CIDOB

1.2.4 XARXES INTERNACIONALS

EastAsiaNet

EastAsiaNet és una xarxa de centres europeus de recerca que tenen en comú un important focus d'atenció a Àsia Oriental des del punt de vista de les ciències socials. Assumeix tasques que sobrepassen la capacitat de les institucions per si mateixes i contribueix a crear especialització d'alt nivell per donar una perspectiva europea a les relacions entre Àsia i Europa.

ASEM Education Hub Thematic Network on Regionalism studies in the ASEM context (TN RASEM)

En el marc de les xarxes temàtiques promogudes per l'Asia Europe Foundation (ASEF) i amb l'encàrrec de produir anàlisi *policy oriented* de manera coordinada amb les cimeres del procés ASEM (Asia Europe Meeting), la TN RASEM és una plataforma de centres d'investigació, investigadors i xarxes dedicada a l'estudi del regionalisme, la regionalització, el desenvolupament i la transició a Europa i Àsia. El Programa Àsia exerceix de secretaria tècnica de la xarxa RASEM, que és coordinada per Seán Golden, director de l'Institut d'Estudis Internacionals i Interculturals (UAB) i del Programa Àsia.

Xarxa d'Investigació Iberoamericana en Estudis d'Àsia Oriental (REDIAO)

La REDIAO és un espai de comunicació sobre Àsia Oriental entre centres d'investigació i xarxes dels països de parla espanyola i portuguesa. REDIAO promou l'elaboració i difusió d'investigació mitjançant les publicacions i la celebració de congressos i seminaris. Amb el suport del Ministeri d'Educació i Ciència d'Espanya, un altre dels seus objectius és crear línies d'investigació conjuntes sobre Àsia Oriental.

EU-China Academic Network (ECAN)

L'ECAN és un mecanisme posat en marxa per la Comissió Europea per promoure a Europa el coneixement i la investigació sobre les relacions entre la Unió Europea i la Xina. En procés d'expansió, l'ECAN pretén coordinar i intercanviar la informació i la investigació de forma dinàmica, amb un èmfasi especial per vincular la investigació europea al treball dels *think tanks* xinesos, promovent un coneixement mutu més gran.

MedAsia

MedAsia és una plataforma per als intercanvis acadèmics entre les institucions públiques i privades d'Europa meridional, que té la finalitat de facilitar la informació sobre els recursos humans i materials de cada institució, possibilitar la disseminació d'àrees de coneixement específiques i fomentar la cooperació i investigació científica sobre Àsia.

EQUIP DE TREBALL

Seán Golden, Director de l'Institut d'Estudis Internacionals i Interculturals (IEII) de la UAB, Director del Programa Àsia de CIDOB

Oriol Farrés, Assistent del Programa. Coordinador de l'Anuari Àsia-Pacífic.

Francesc Fàbregues, Assistent del Programa. Coordinador de l'Anuari Internacional CIDOB

1.3 PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT I COOPERACIÓ

Les iniciatives d'investigació i activitats que es realitzen en el marc del Programa de Desenvolupament de CIDOB pretenen impulsar l'anàlisi, des d'una perspectiva holística, tant de les limitacions com de les potencialitats presents als països en desenvolupament per assolir nivells més grans de benestar sostenible en el temps.

Tenint en compte les particularitats de cada país i regió, com també les importants interaccions que existeixen entre els diferents factors que determinen el desenvolupament, el programa s'articula al voltant de diferents temes en funció del prospectiu però sense desatendre l'actualitat. Les regions prioritàries d'interès són l'Àfrica Subsahariana i Amèrica Llatina.

De manera complementària, a més d'analitzar les diferents sinergies que hi ha darrere del subdesenvolupament i les possibles estratègies que s'han de dur a terme per solucionar-les, l'altre vector de treball consisteix a discutir sobre el model i l'arquitectura de cooperació internacional desplegat pels països donants i receptors.

Durant l'any 2009 s'ha donat continuïtat al procés de reflexió sobre l'Agenda de Desenvolupament Iberoamericana, i s'han analitzat diferents aspectes relacionats amb la promoció de la innovació i el coneixement i com poden servir per avançar en el creixement econòmic, el desenvolupament humà i la inclusió social. De manera anàloga, i per tal de finançar la línia de treball començada durant el passat exercici entorn del continent africà, durant aquest any 2009 s'ha celebrat per primera vegada el Seminari "Agenda de Desenvolupament Africà". Aquest esdeveniment ha reunit especialistes tant africans com europeus per debatre sobre els processos d'integració regional, els èxits aconseguits i les perspectives a mitjà i llarg termini per a la consecució de nivells de desenvolupament més grans. Finalment, el tercer dels pilars que ha definit l'activitat del programa durant aquest any 2009 ha consistit a col·laborar amb institucions públiques i privades en diverses accions dirigides a establir les bases per a la formulació de noves estratègies que permetin incrementar l'eficàcia de la cooperació desplegada des de Catalunya.

Línies de treball: Millora de la qualitat i impacte de la cooperació catalana – Agenda de Desenvolupament Iberoamericana – Agenda de Desenvolupament Africà – Grans Temes de Desenvolupament

SEGUIMENTS SISTEMATITZATS

- Balanç de la Política de Cooperació al Desenvolupament
- Subvencions de l'AECID

1.3.1 SEMINARIS

I Seminari de l'Agenda de Desenvolupament Africà. Integració Regional a Àfrica: èxits i perspectives

Per primera vegada a Catalunya es reuneixen especialistes (tant del món acadèmic com del polític) procedents de diversos països de l'Àfrica Subsahariana (Sud-àfrica, Zàmbia, Sudan, Senegal, Madagascar...) per presentar els seus treballs, investigacions i idees sobre els processos d'integració regional. El Seminari s'articula al voltant de tres eixos: l'anàlisi, des d'una perspectiva històrica, de l'estat de la qüestió i de la necessària racionalització de polítiques; l'anàlisi, des d'una perspectiva interdisciplinària, de la contribució de la integració regional al desenvolupament; i, finalment, la implementació dels acords regionals a escala nacional. Aquesta primera iniciativa obre un espai que, amb caràcter regular, reflexiona i analitza diferents aspectes fonamentals del desenvolupament del continent africà.

Coordinació: Lourdes Benavides, Casa Àfrica, i Íñigo Macías-Aymar, CIDOB.

Participants: Tandeka Nkiwane, Universitat de Sud-Àfrica; Mwansa James Musonda, conseller comercial sènior del Secretariat COMESA; Yousif Suliman, exdirector de la Divisió de Cooperació i Integració Regional de la Comissió Econòmica per a Àfrica de Nacions Unides; Daniel Bach, investigador del Centre Nacional d'Investigacions Científiques de França; Karen Van Hoestenbergh, membre investigador d'UNI-CRIS; Jimi Adesina, departament de Sociologia, Universitat de Rodes; Funmi Olonisakin, directora; Dylan Hendrickson, investigadora sènior del Security and Development Group del King's College; Adebayo Olukoshi, exsecretari executiu del Consell per al Desenvolupament de les Ciències Socials a Àfrica; Ablassé Quedraogo, enviat especial de la Unió Africana per a Madagascar; William Awinador Kanyirige, director del Departament per a Àfrica i la Unió Africana del Ministeri d'Affers Exteriors i Regionalismes de Ghana; Tchabouré Aimé Gogué, professor d'Economia de la Universitat de Lomé; Daniel Tanoe, economista de la Divisió per al NEPAD i la Integració Regional de la UNECA.

Organitzen: Casa Àfrica i Programa de Desenvolupament de CIDOB en col·laboració amb la Comissió Econòmica per a Àfrica de Nacions Unides (UNECA) i la Fundació Abertis.

29 de juny. Barcelona, Castell de Castellet

Inseguretat i desenvolupament. El futur de la crisi crònica africana

Davant la incertesa de la crisi actual, l'Àfrica Subsahariana presenta un context particular on es pot revisar la diversitat de la relació entre seguretat, confiança i desenvolupament. El curs, organitzat pel CUIMPB, vol donar visibilitat i entendre alguns dels mecanismes bàsics de resposta dels societats africanes a les condicions de crisi, posant l'accent en les persones i els factors endògens (tradició, història...), i deixant de banda els postulats dels experts dels organismes internacionals.

Direcció: Albert Roca, Universitat de Lleida.

Coordinació: Iñigo Macías-Aymar, CIDOB.

Participants: Viola Hörbst, CEA-ISCTE; Vie de Dieu N’Goko Zenguet, Universidad del País Vasco; Albert Roca, Universitat de Lleida; Artur Colom, Universitat Autònoma de Barcelona; Marina Temudo, Instituto de Investigação Científica Tropical de Lisboa-IICT; Lourdes Benavides, Grup d’Estudis Africans de la UAM; José María Ortuño, Universitat de Barcelona; Alexandra Dias, CEA-ISCTE; Oscar Mateos, Escola de Cultura de Pau, Universitat Autònoma de Barcelona; Laurent Berger, Musée Quai Branly; Berta Mendiguren, ARDA, Universitat de Barcelona.

Organitza: CUIMPB, amb la col·laboració de CIDOB i ARDA.

28 i 29 d’octubre. Barcelona, CCCB

Seminari de l’Agenda de Desenvolupament Iberoamericana. Innovació i coneixement a Amèrica Llatina

El seminari, organitzat prèviament a la celebració de la XIX Cimera Iberoamericana d’Estoril, reuneix una vintena d’experts iberoamericans. Després de donar una visió general del context econòmic en aquesta regió, analitza diferents aspectes relacionats amb la promoció de la innovació i el coneixement segons les característiques pròpies de l’àrea i com pot servir per avançar en el creixement econòmic, el desenvolupament humà i la inclusió social. A més de traslladar les recomanacions del seminari a la Cimera Iberoamericana, els resultats es publicaran en forma de monografia, com ja s’ha fet amb els resultats dels quatre seminaris anteriors, amb l’objectiu d’arribar a un públic més ampli i divulgar l’agenda de desenvolupament proposta per a Amèrica Llatina.

Participants: Narcís Serra, president, CIDOB; Alicia Bárcena, secretària executiva, CEPAL; Enrique Iglesias, secretari general iberoamericà; Joaquín Estefanía, *El País*; Vittorio Corbo, investigador associat sènior del Centre d’Estudis Públics a Xile; José Juan Ruiz, director d’anàlisi i estratègia de l’Àrea d’Amèrica Llatina del Grup Santander; Leonardo Villar, vicepresident d’estratègies de desenvolupament i polítiques públiques i economista en cap de la CAF; José Luís Escrivá, director del servei d’estudis del BBVA; Vítor Gaspar, director general, Bureau of European Policy Adviser de la Comissió Europea; Guillermo de la Dehesa, president, Centre for Economic Policy Research; Juan Antonio Mielgo, director d’economia i estructura financera de Telefónica S.A.; Javier Santiso, director del Centre de Desenvolupament de l’OCDE; Mario Cimoli, oficial a càrrec de la divisió de desenvolupament productiu i empresarial de CEPAL; José Luís Machinea, director, Càtedra Raúl Prebisch de la Universidad de Alcalá de Henares; João Carlos Ferraz, director de planificació del Banc Nacional de Desenvolupament Econòmic i Social de Brasil; Lourdes Casanova, professora del Departament d’Estratègia d’INSEAD; José María Álvarez Pallete, president, Telefónica Latinoamérica; Pedro Luís Uriarte, president, Agencia Vasca de la Innovación; Carme Botifoll i Alegre, directora

general d'ACC1Ó de la Generalitat de Catalunya; Elias Atienza, director general de Corporación Tecnológica de Andalucía.

Organitzen: Programa de Desenvolupament de CIDOB, Secretaria General Iberoamericana (SEGIB) i Comissió Econòmica per a Amèrica Llatina i el Carib (CEPAL).

13 i 14 de novembre. Barcelona, Palau de Pedralbes

1.3.2 CONFERÈNCIES I TALLERS DE DEBAT

Taller de treball sobre la cooperació descentralitzada i l'eficàcia de l'ajuda

Experts i representants de diferents entitats de cooperació al desenvolupament del nostre entorn reflexionen i debaten durant tot el matí sobre la manera de fer efectius els principis de la Declaració de París i del Programa d'acció d'Accra en la cooperació catalana. Les seves aportacions serviran per al futur document de posicionament de la Generalitat de Catalunya sobre l'eficàcia de l'ajuda i per a l'elaboració del futur Pla director de cooperació per al desenvolupament 2011-2014.

Coordinació: Marc Navarro, Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), i Iñigo Macías-Aymar, CIDOB.

Participants: Jokin Alberdi, HEGOA; Anna Ayuso, CIDOB; Edgardo Bilsky, CGLU; George Carner, expert, ex DAC/OCDE; Andrea Costafreda, DGCDAAH; Àngel Font, Un Sol Món; Christian Freres, AECID; Tona Lizana, Departament de Salut de la GC; David Llistar, ODG; Iñigo Macías, CIDOB; Irene Maestro, Universitat de Barcelona; Xavier Martí, ACCD; Neus Martí, ACCD; Ignacio Martínez, ICEI; David Minoves, DGCDAAH; Lupe Moreno, DGCDAAH; Marc Navarro, DGCDAAH; Victoria Planas, FCCD; Marc Rímez, Observatori de la Cooperació Descentralitzada; Sergi Rovira, UBUNTU; Toni Royo, FCONGD; Eduard Solé, CONCORD; Josep Xercavins, Universitat Politècnica de Catalunya.

Organitzen: Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament de la Generalitat de Catalunya i el Programa Desenvolupament de CIDOB.

26 de novembre. Barcelona, CIDOB

1.3.3 ASSESSORAMENT I CONSULTORIA

Valoració dels projectes de cooperació internacional al desenvolupament presentats per les ONGD a la convocatòria biennal 2008-2009 de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

A sol·licitud de l'Àrea Solidària d'aquesta entitat, es realitza la valoració tècnica de 29 projectes de cooperació al desenvolupament, d'acord amb els criteris de selecció que s'inclouen en les bases de la convocatòria. Finalment, es realitza un informe que recull els resultats obtinguts pels projectes en la valoració tècnica, sistematitza la informació i formula propostes i recomanacions per millorar la política de cooperació d'aquesta administració pública.

Assessorament tècnic en l'elaboració del Pla d'Actuació Biennal de Cooperació Internacional al Desenvolupament i Foment de la Solidaritat de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona 2009-2010

A petició de l'Àrea Solidària d'aquesta entitat, es recullen i ordenen les dades de les accions que es desenvolupen durant el període que comprèn la segona fase d'execució del Pla Director de Cooperació Internacional al Desenvolupament i Foment de la Solidaritat 2007-2010, és a dir, del mes d'abril de 2009 al mes d'abril de 2010. Aquest Pla Biennal inclou també l'assignació de recursos econòmics per iniciatives i per modalitats d'actuació i identifica els projectes i les actuacions que han de desenvolupar-se, tant d'iniciativa metropolitana com les que es desprenen dels concursos municipals i d'ONGD, en l'àmbit de la cooperació i la sensibilització.

Valoració dels projectes de cooperació internacional al desenvolupament i de sensibilització i educació per a la solidaritat de la convocatòria anual 2009 de l'Ajuntament de Sabadell

A sol·licitud de la regidoria de cooperació i solidaritat d'aquesta entitat local, es realitza la valoració tècnica de 26 projectes de cooperació i 18 de sensibilització, d'acord amb els criteris de selecció que s'inclouen en les bases de la convocatòria. Finalment, es realitza un informe que recull els resultats obtinguts pels projectes en la valoració tècnica, sistematitza la informació i formula propostes i recomanacions per millorar la política de cooperació d'aquesta administració pública.

Mesa per a Àfrica

Durant l'any 2009, el Programa Desenvolupament de CIDOB ha estat present en les diferents reunions celebrades en el marc de la Mesa per a l'Àfrica organitzades pel Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació (MAEC). Aquesta iniciativa constitueix un espai de consulta i debat amb diferents organitzacions de la societat civil sobre l'estratègia seguida pel Govern espanyol respecte al continent africà (Pla Àfrica 2009-2012). Aquestes reunions es duen a terme durant els mesos de maig i desembre a la seu del MAEC.

EQUIP DE TREBALL

Coordinador del Programa: Íñigo Macías-Aymar

Assistent: Luci Rodrigo Peiró

1.4 PROGRAMA EUROPA

El Programa Europa vol ser un fòrum per al pensament crític respecte a la construcció europea des d'una clara aposta europeïsta. Es proposa, per tant, avaluar el procés d'integració i d'ampliació de la Unió Europea, i la relació entre aquest procés integrador i les dinàmiques de les grans potències mundials, les altres institucions internacionals d'àmbit europeu (el Consell d'Europa, l'OTAN, l'OSCE), les polítiques exteriors dels Estats Membres i les activitats internacionals dels actors governamentals subestatsals. El Programa se centra en temes d'actualitat de la integració europea, i, en especial, en la nova política europea de l'energia i les seves implicacions per a les relacions internacionals d'Europa. El programa vol també, en col·laboració amb els altres programes de CIDOB, analitzar el paper d'Europa al món, i molt especialment identificar i estudiar allò que és únic i específic de l'aportació europea, com el model d'integració regional, a altres parts del món. El mateix espai geogràfic europeu i, en particular, el sud-est i l'est d'Europa, és el cas més significatiu d'aquesta projecció exterior de la Unió Europea.

Línies de treball: El procés d'integració europea - Les relacions exteriors de la UE – Ampliació i política de veïnatge – Seguretat energètica – Els actors subestatsals en el nou context europeu – Fòrums bilaterals.

1.4.1 INVESTIGACIONS REALITZADES

L'àmbit geogràfic del Programa Europa es troba a l'est i el sud-est d'Europa – comença als Balcans i s'estén fins a Turquia i Xipre, Ucraïna, Moldova, la regió del Caucas i Rússia. S'ha dut a terme una investigació específica sobre el camí realitzat per Croàcia i Macedònia en les seves negociacions d'incorporació a la UE, a més d'una visita d'estudi als Balcans Occidentals. Part del Programa examina també les conseqüències de la Política Europea de Veïnatge (PEV) tenint en compte que no ofereix una perspectiva europea als països involucrats. Donar una resposta a les preguntes que genera aquesta absència i examinar el desenvolupament de la política d'ampliació, en general, és important per contribuir a la cerca de coherència en les polítiques entre la UE i els països aspirants.

1.4.2 SEMINARIS

Spain-Albania: A compared approach for a Strategic Partnership

El seminari “Albània Spain-Albania: A compared approach for a Strategic Partnership”, que es realitza a Tirana, tracta temes com la consolidació de les institucions de l’Estat, la reforma de l’Administració Pública i les polítiques exteriors, tenint en compte l’experiència espanyola d’integració a la UE, i el paper motor que aquesta perspectiva ha exercit per al procés de democratització a Espanya.

Coordinadora: Deniz Devrim, CIDOB.

Participants: Majlinda Bregu, ministra d’Integració Europea, Albània; Alicia Cebada, directora del Programa de Gestió de crisi i consolidació de la pau, Centro Internacional de Toledo para la Paz; Olsi Dekovi, Consell d’Europa, Albània; Deniz Devrim, coordinadora, Programa Europa, CIDOB; Antonio Gutiérrez Vegara, Congrés dels Diputats; Remzi Lani, Media Institute, Albània; Mari Cruz Llamazares, membre del Consell d’Administració de RTVE, professora de Dret Eclesiàstic de l’Estat, Universidad Carlos III de Madrid; Rosa Massagué, *El Periódico*; Rexhep Meidani, expresident d’Albània (1997-2002); Piro Misha, Institute of Dialogue and Communication, Albània; Manuel Montobbio, ambaixador d’Espanya a Albània; Albert Rakipi, Institute of International Studies (AIIS), Albània; Jordi Vaquer, director, CIDOB; Xavier Vidal Folch, *El País*.

Col·laboren: Institut de Mitjans d’Albània (ISHM), Institut de Diàleg i Comunicació per a Estudis Internacionals (AIIS) amb la col·laboració de l’Ambaixada d’Espanya a Albània.

25 de setembre. Tirana, Albània

Spain-Macedonia: A compared approach for a Strategic Partnership

Com el seminari a Tirana, el seminari a Macedònia tracta temes com la consolidació de les institucions de l’Estat, la reforma de l’Administració pública i les polítiques exteriors. Un grup format per experts d’Espanya i de Macedònia analitzen les polítiques de Macedònia i cerquen un enfocament comú en els estudis dels processos de democratització.

Coordinadora: Deniz Devrim, CIDOB.

Participants: Dusko Arsovski, ALFA TV, Macedònia; Alicia Cebada, directora del Programa de Gestió de crisi i consolidació de la pau, Centro Internacional de Toledo para la Paz; Darko Cekirovski, TELMA TV, Macedònia; Deniz Devrim, coordinadora del Programa Europa, CIDOB; Lidija Dimova, Macedonian Centre for European Training (MCET); Gordana Duvnjak, Utrinski Vesnik, Macedònia; María Ángeles García de Lara, ambaixadora en funcions, Ambaixada d’Espanya a Macedònia; Antonio Gutiérrez Vegara, Congrés dels Diputats; Borjan Jovanovski, A2 TV, Macedònia; Fani Karanfilova-Panovska,

Open Society Institute, Macedònia; Rosa Massagué, *El Periódico*; Ermira Mehmeti, membre del Parlament, Macedònia; Vladimir Milcin, director, Open Society Institute, Macedònia; Goran Momirovski, A1 TV, Macedònia; Ljubica Nuri, Cambra d'Economia de Macedònia; José Manuel Paz Agüeras, ambaixador d'Espanya a Skopje, Macedònia; Tito Petkovski, representant de les Polítiques Econòmiques a l'Oposició; Ana Petruseva, BIRN, Macedònia; Petar Pop-Arsov, president de la Comissió d'Afers Europeus; Dimitar Ristovski, European Business Association; Aleksandar Spasenovski, copresident del Comitè Macedònia-Parlament Europeu; Andreja Stojkovski, Macedonian Centre for European Training (MCET); Jordi Vaquer, director, CIDOB; Xavier Vidal Folch, *El País*.

Col·laboren: CIDOB y Macedonian Centre for European Training, MCET.

28 de setembre. Skopje, Macedònia

A European South Caucasus? EU soft power and challenges to democracy, peace and development in the South Caucasus

Les ampliacions de la UE i de l'OTAN a la zona del mar Negre, juntament amb la importància del Caucas en qüestions de seguretat energètica europea han creat una situació nova en aquesta part del món. La guerra russo-georgiana d'agost de 2008 ha tornat a situar el Caucas en les agendes internacionals. En aquest context, CIDOB, l'European Stability Initiative (ESI) i la Fundació Friedrich Ebert de Madrid organitzen el seminari "A European South Caucasus?" en el qual els experts duen a terme una avaluació crítica de l'aproximació de la UE cap a la regió i analitzen perspectives de possibles polítiques.

Coordinadora: Deniz Devrim, CIDOB.

Participants: Gor Abgaryan, Associació Cultural Armènia de Barcelona; Leila Alieva, Centre for National and International Studies, Azerbaidjan; Francesc Badia, CIDOB; Giorgi Baramidze, viceprimer ministre, Geòrgia; Carmen Claudín, CIDOB; Deniz Devrim, CIDOB; Félix Flores, *La Vanguardia*; Arzu Geybullayeva, European Stability Initiative, Azerbaidjan; Nigar Göksel, European Stability Initiative, Turquia; Fred Halliday, IBEI; Aida Guillén, Institut de Drets Humans de Catalunya; Rita Huybens, Lliga dels Drets dels Pobles; Tabib Huseynov, International Crisis Group, Azerbaidjan; Toghrul Juvarli, TURAN Agència de Notícies, Azerbaidjan; Gerald Knaus, director, European Stability Initiative, Turquia; Evgenia Lyamina, Nizhny Novgorod University, Rússia; Andrey Makarychev, Nizhny Novgorod Civil Service Academy, Rússia; Lilit Manukyan, Associació Cultural Armènia de Barcelona; Aurelia Mañé, Universitat Autònoma de Barcelona; Rosa Massagué, *El Periódico*; Sergey Minasyan, Caucasus Institute, Armènia; Tigran Mkrtychyan, European Stability Initiative, Armènia; Agnieszka Nowak, CIDOB; Gaspar Petrosyan, Armenian Ministry of Diaspora for Spain and Portugal; Nicu Popescu, European Council on Foreign Relations, Regne Unit; Jofre Moreno Rocabert, Universitat Pompeu Fabra; Dennis Sammut, LINKS, Gran Bretanya; Eka Sepashvili, European Integration Coordination Department, Geòrgia; Peter Semneby, representant

especial de la Unió Europea per al Caucas Meridional, Consell Europeu; Besa Shahini, European Stability Initiative, Alemanya; George Tarkhan-Mouravi, Institute for Policy Studies, Geòrgia; Marta Ter, Lliga dels Drets dels Pobles; David Usupashvili, Partit Republicà, Geòrgia; Jordi Vaquer, director, CIDOB; Francisco Veiga, Universitat Autònoma de Barcelona; Lothar Witte, Fundació Friedrich Ebert.

Organitzen: CIDOB, European Stability Initiative i Fundació Friedrich Ebert.

6 i 7 d'octubre. Barcelona, CIDOB

The Spanish Presidency: Priorities and Challenges

La trobada "The Spanish Presidency: Priorities and Challenges" és el punt de partida d'un diàleg alemany-espanyol entre els dos *think tanks*, SWP i CIDOB. L'activitat dona la possibilitat d'un intercanvi informal i a porta tancada amb la participació de membres del Parlament i de l'Administració dels dos països juntament amb els científics de les organitzacions participants. La temàtica de la trobada cobreix l'agenda de la Presidència espanyola de la UE el 2010 en les àrees de Migració, Energia i el futur de la Unió per la Mediterrània.

Coordinadora: Deniz Devrim, CIDOB.

Participants: Fátima Aburto, Congrés dels Diputats; Steffen Angenendt, Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP); Joaquín Arango, Universidad Complutense de Madrid; Meritxell Batet, Congrés dels Diputats; Carlos Carnero, ambaixador especial per a projectes d'integració de la UE, MAEC; Salvador Clotas, Fundación Pablo Iglesias; Carmen Claudín, directora de Programes, CIDOB; Deniz Devrim, coordinadora, Programa Europa, CIDOB; Vicente Garrido, Instituto de Cuestiones Internacionales y Política Exterior; Carlos Iribarren, Fundació Friedrich Ebert; Nicole Katsioulis, Fundació Friedrich Ebert; Martin Kremer, Ministeri d'Afers Exteriors d'Alemanya; José Miguel de Lara, Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació; Cayetano López, CiEMAT; Günther Maihold, Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP); Jorge Moragas Sánchez, Congrés dels Diputats; Carlos Mulas, director, Fundació IDEAS; Fernando Nogales, MAEC; Gemma Pinyol, CIDOB; Charles Powell, Real Instituto Elcano; Beatriz Rodríguez-Salmones, Congrés dels Diputats; Nicolás Sartorius, Fundación Alternativas; Wolf Schuster, Ambaixada d'Alemanya a Espanya; Daniela Schwarzer, Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP); Eduard Soler, coordinador, Programa Mediterrània i Orient Mitjà, CIDOB; José Ignacio Torreblanca, European Council on Foreign Relations, Madrid; Jordi Vaquer, director, CIDOB; Isabelle Werenfels, Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP); Lothar Witte, Fundació Friedrich Ebert.

Organitzen: CIDOB, Fundació Friedrich Ebert, Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP).

2 i 3 novembre. Madrid

Rethinking European Security. Towards a shared European Security Agenda: the Russian perspective

Setmanes abans que comenci la presidència espanyola de la UE, CIDOB i l'Human Security Group (London School of Economics and Political Science), convoquen una reunió per impulsar una nova exploració conceptual de l'ampli espai de seguretat europea. Es va comptar amb la presència de Javier Solana, exalt comissionat de Política Exterior i Seguretat Comuna de la UE, com també de diversos representants de l'equip de la presidència espanyola de la UE. Durant els debats, diversos ponents subratllen la importància de trobar una agenda de seguretat comuna entre els diversos actors per assentar les bases d'investigacions teòriques futures.

Coordinadora: Carmen Claudín, CIDOB.

Organitzen: CIDOB, Human Security Study Group at the London School of Economics and Political Science (UK), amb la col·laboració del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació d'Espanya, Ministeri de Defensa d'Espanya i Fundació Friedrich Ebert.

23 i 24 de novembre. Madrid

1.4.3 FÒRUMS DE DIÀLEG

III Fòrum de Diàleg Espanya-França

Aquest any se celebra la tercera edició d'una trobada creada per iniciativa del llavors president francès, Jacques Chirac, i José Luís Rodríguez Zapatero en la Cimera entre Espanya i França de 2005. El Fòrum, que se celebra alternativament en ambdós països, reuneix destacats representants de sectors empresarials i econòmics, polítics, acadèmics, mitjans de comunicació i artistes espanyols i francesos, per promoure la discussió d'experiències en qüestions que afecten ambdues societats. Després d'haver-se reunit a Girona i a París, en aquesta ocasió el Fòrum de Diàleg se celebra a Madrid, en paral·lel a la XXI Cimera de Caps d'Estat i de Govern de França i Espanya.

Coordinadors: Programa Europa de CIDOB i VEOLIA Environnement.

Participants: Fernando Albericio, catedràtic de Química Orgànica, director general del Parc Científic de Barcelona; Salvador Alemany, conseller delegat, ABERTIS Infraestructuras; Joaquín Arango, director, Centre d'Estudis sobre Ciutadania i Migracions, Institut Universitari Ortega y Gasset; Francesc Badia, gerent, CIDOB; Enrique Barón, membre del Parlament Europeu; Paulina Beato, consellera de REPSOL; Bartolomé Bennassar, historiador; Carlos Berzosa, rector, Universidad Complutense de Madrid; Anna Borrull, directora de Relaciones Institucionals, CIDOB; Micheline Bossaert, director, Affaires Internationales, GDF SUEZ; Jean Marie Burguburu, advocat; Yves Cabana, director, Développement durable; Juan Luis Cebrián, conseller delegat, Grupo PRISA; Jean Louis Chauzy, president, CESR Midi Pyrénées; Laurent Chiron, vicepresident, cooperative countries, EADS; François Chollet, professor de Medicina; Andreu Claret, director de la Fundació Anna Lindh i Patronat Fundació AGBAR; Thierry de Bailleul, director general, Air France; Daniel de Busturia, director general, Economic International Partners; Maria Luisa de Contes, secretària general, Renault España; Guillermo de la Dehesa, president, AVIVA; Ramón de Miguel, president d'Iberdrola Ingeniería, Iberdrola; Ricardo de Ramón, conseller delegat, Saint Gobain; María del Corral, crítica d'art i comissària independent; Luis del Rivero, president Sacyr-Vallehermoso; Bruno Delaye, ambaixador de França a Espanya; François Desprairies, director Affaires Publiques, EADS; Serge Didier, advocat; Philippe Dillmann, soci, PricewaterhouseCooper; José Maria Flotats, actor; Lluís Foix, *La Vanguardia*; Alfonso Gajate Plasencia, president, Islalink; Manuel Gala Muñoz, president CIFF; Anna García, cap de Gabinet de Presidència, ENAGAS; Pilar García, Catalunya Ràdio; Jacinto García Palacios, director Espai i Defensa, H OIL; Francis Ghilès, investigador sènior, CIDOB; Rosa Gómez Baeza, directora d'ARCO, Fira d'Art Contemporani; Daniel Innerarity, professor de Filosofia, Universidad de Zaragoza; Thierry Jacquillat, president de Paris-Ile de France Capitale Économique; Barbara Kracht, directora de comunicació de CASA EADS; Marwan Lahoud, vicepresident, EADS; Bruno Lavielle, secretari general, Club Ariège Pyrénées Invest; José Luis Leal Maldonado, president de Diálogo, associació hispano-francesa d'amistat; Denis Lepée, encarregat de missió del president de Veolia; Gérard Lheure, president de la Cambra de Comerç i Indústria Francesa de Barcelona; Cayetano López, catedràtic de Física Teòrica, director, Parc Científic de Madrid; Jacinto López, director de Relaciones

Institucionals, EADS Espanya; Carlos Losada, director d'ESADE; Antoni Llardén, president d'Enagas; Myriam Maestroni, directora executiva de Primagaz; Gregorio Marañón Bertrán de Lis, advocat, president, Fundació de la Real Fábrica de Tapices; Henri Martre, exPDG, Aerospatiale; Emiliano Mata, vicepresident de Relacions Institucionals, EADS Espanya; Ramiro Mato García Ansorena, director general BNP Paribas Espanya; André Merlin, conseller de la presidència d'Areva; Laia Mestres, Gabinet de la Presidència, CIDOB; Florence Milet, Directora, Diálogo, associació hispano-francesa d'amistat; Juan Antonio Moral González, conseller, Renault Espanya; Carlos Javier Moreira González, professor titular de Dret Internacional Públic, Universidad Carlos III; Fernando Nogales, subdirector general de països de la Unió Europea, Secretaria d'Estat per a la Unió Europea, Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació d'Espanya; Antonio Oporto, president executiu, ALSTOM Espanya; Marcelino Oreja, conseller dominical, FCC Construcción SA; Olivier Orsini, director Sinergies, Veolia Environnement; Andrés Ortega, director d'Anàlisi i Estudis de la Presidència del Govern; Martín Ortega, director del Gabinet d'Anàlisi i Previsió de Política Exterior, Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació d'Espanya; Patricia Ovadia, directora, Références events; Ana Palacio, vicepresidenta, Areva; Joan Pons, director general d'Estratègia i Regulació, ENAGAS; Marc Pérez, Gabinet de Comunicació, CIDOB; Ramón Pérez Maura, adjunt al director, ABC; Dominique Perrault, arquitecte; Dominique Pin, consultor, Areva; Henri Proglia, president, Veolia. copresident del Fòrum Espanya-França; François Pierre Puech, director adjunt, Diálogo; Jean-Charles Raufast, president de la Cambra de Comerç Franco-Espanyola; Maria Ribera, Departament d'Activitats, CIDOB; Eduard Sagarra, advocat, Roca Junyent Advocats Associats; Jorge Semprún, escriptor; Narcís Serra, copresident del Fòrum Espanya-França; Bernard Soulier, vicepresident director general, Diálogo; Gustavo Suárez Pertierra, president, Real Instituto Elcano de Estudios Internacionales y Estratégicos; Domingo Ureña Raso, president d'EADS CASA; Javier Valenzuela, *El País*; Fernando Vallespín, catedràtic de Ciència Política, Universidad Autónoma de Madrid; Jordi Vaquer, director, CIDOB; Luc Victor, delegat del Grup GDF SUEZ a Espanya; José Vidal Beneyto, director, Collège des Hautes Études Européennes Miguel Servet de París; Francisco Villar, ambaixador d'Espanya a França; Lothar Witte, delegat de la Fundació Friedrich Ebert a Espanya.

Organitza: CIDOB i Veolia Environnement, amb la col·laboració de l'Asociación de Amistad Hispano-Francesa Diálogo.

27 d'abril de 2009. Madrid, Hotel Eurostars

X Fòrum Itàlia-Espanya

El 2009, el Fòrum arriba a la desena edició. Per aquest motiu, la trobada compta amb la participació dels caps d'Estat d'Espanya i d'Itàlia, a més de la ja tradicional presència dels ministres d'Afers Exteriors. Des de 1999 el Fòrum s'ha convertit en una cita anual que reuneix, alternativament a Itàlia i Espanya, representants d'alt nivell de sectors polítics, acadèmics, empresarials i econòmics, mitjans de comunicació, etc. El Fòrum aborda els temes següents: Crisi internacional i creixement: el paper del sector empresarial a Itàlia i

Espanya; El futur de la integració europea en una perspectiva italo-espanyola; Universitat, empresa i economia sostenible: els reptes compartits.

Coordinadors: CIDOB i AREL.

Participants espanyols: Salvador Alemany, president del Cercle d'Economia; César Alierta, president de Telefónica; Miguel Antoñanzas, conseller delegat d'Enel Viesgo i vicepresident d'Enel Unión Fenosa Renovables i president de Begasa; Joaquín Arango, director, Departament de Sociologia II, Universidad Complutense de Madrid; Miquel Argimón Ferrando, Comissió de serveis especials, Secretaria per a la Unió Europea de la Generalitat de Catalunya; Gustavo de Arístegui i San Román, portaveu d'Afers Exteriors del Grup Parlamentari Popular al Congrés dels Diputats; Francesc Badia, gerent, CIDOB; Alessandro Benuzzi, president, Pride Information Communication Technology; Carlos Berzosa Alonso-Martínez, rector, Universidad Complutense de Madrid; Carles Campuzano, Junta Directiva del Comitè Català d'ACNUR; Narcís de Carreras, Grup Gas Natural, director de Desenvolupament Corporatiu Electricitat; Maria Teresa Costa Campi, presidenta de la Comissió Nacional d'Energia (CNE) i presidenta de l'Associació Iberoamericana d'Entitats Reguladores de l'Energia (ARIAE); Antón Costas, vicepresident del Cercle d'Economia; Josep Antoni Duran i Lleida, Congrés dels Diputats, president-portaveu del Grup Parlamentari de Convergència i Unió; Julio Elvira Elvira, assessor permanent de la Comissió d'Indústria de la Cambra de Comerç de Barcelona; Antonio Fernández Galiano, membre del Board of Senators d'IFRA; Luis Felipe Fernández de la Peña, director general de Política Exterior per a l'Europa no Comunitària i Amèrica del Nord, MAEC; Joan Fuster Sobrepere, professor d'Història Contemporània, Universitat Oberta de Catalunya, i director acadèmic del Consorci Universitari Internacional Menéndez Pelayo de Barcelona-Centre Ernest Lluch; Cristina García-Orcoyen Tormo, Fundació Entorno; Ignacio Gil Lázaro, secretari tercer del Congrés dels Diputats; Javier Gómez Navarro, president del Consell Superior de Cambres de Comerç; Giorgio Gristina, soci de la firma consultora BIP-Business Integration Partners Iberia; Luiggi Ingrosso, assessor comptable i fiscal, membre de l'Associació Espanyola d'Assessors Fiscals; Carles Zinder, conseller de Gas Natural; José Miguel de Lara Toledo, cap de Servei, Subdirecció General Països de la UE, Secretaria d'Estat per a la UE, MAEC; Sergi Loughney, director corporatiu de Relacions Institucionals d'Abertis Infraestructuras; José Luis Malo de Molina, doctor en Ciències Econòmiques, Universidad Complutense de Madrid; Rodolfo Martín Villa, enginyer industrial, Universidad Politècnica de Madrid; Iñigo Méndez de Vigo y Montojo, lletrat de les Corts Generals per oposició (1981), actualment en excedència; Rafael Miranda Robredo, enginyer superior industrial, Universidad Comillas (ICAI); Fernando Nogales, subdirector general de Països de la Unió Europea al Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació; Aldo Olcese Santonja, acadèmic numerari i president de la Secció de Ciències Empresarials i Financeres de la Real Academia de Ciencias Económicas y Financieras; Josep Oliver, catedràtic d'Economia Aplicada, Universitat Autònoma de Barcelona; Emilio Ontiveros Baeza, catedràtic d'Economia de l'Empresa, Universidad Autònoma de Madrid; Enrique Panés, director, Real Academia de España a Roma; Charles Powell, subdirector d'Investigació i Anàlisi del Real Instituto Elcano; Mauro Prodi, conseller delegat, Sogefi

Filtration España; Imma Riera Reñé, membre del Comitè Executiu, Convergència Democràtica de Catalunya (CdC) i secretària de l'àmbit d'Indústria i Innovació; Luis Fernando del Rivero, president executiu de Sacyr Vallehermoso; Carlos Robles Piquer, exambaixador d'Espanya a Trípoli (Líbia), N'Djamena (Txad), Roma (Itàlia) i La Valetta (Malta); Eduard Sagarra Trias, president, Associació de Nacions Unides a Espanya; Salvador Sedo, president, NISIROS SL, consultoria empresarial i d'enginyeria; Narcís Serra, president de CIDOB, president de Caixa Catalunya i president del Patronat del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC); Gustavo Suárez Pertierra, president del Real Instituto Elcano; Anna Terrón, secretària per a la Unió Europea, Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya; Santiago de Torres, especialista en Farmacologia Clínica. Professor de Farmacologia Clínica, UAB; Darío Valcárcel, director de la revista *Política Exterior*, i columnista setmanal del diari *ABC*; Raniero Vanni d'Archirafi, membre dels Consells d'Administració de Telepizza, ENDESA Itàlia i UNEDISA, editora de *El Mundo*; Jordi Vaquer, director, CIDOB; Evelio Verdera y Tulles, catedràtic (emèrit) de Dret Mercantil, Universidad Complutense de Madrid; Blanca Vilà Costa, presidenta d'ELFA (European Law Faculties Association, Leuven) i membre del Consell Acadèmic de la firma Gómez-Acebo & Pombo (2003-2008).

Participants italians: Vito Angelo Argento, director de Planificació d'Ecotas; Giancarlo Battista, president Fincantieri Holding B.V; Giovanni Belluzzi, Tribunale di Modena i publicista; Pier Luigi Versan, president del Partit Democràtic d'Itàlia; Marco Bondesan, president-conseller delegat d'IVECO España; Marco Bongiovanni, soci d'AREL, president del Collegio Sindacale della Banca Emilveneta Spa di Modena i de Sara Service Srl di Modena; Giuseppe Bono, delegat administrador de la Fincantieri S.p.A; Maurizio Buselli, conseller d'Administració de la Merloni TermoSanitarios SA a Barcelona; Sergio Busetto, diplomàtic des de 1974 a Tailàndia, Veneçuela, Holanda, Etiòpia, Tunísia; Lucio Caracciolo, periodista, *La Repubblica* i revista *MicroMega*; Antonio Caroppo, administrador delegat de la SIELTE S.p.A.; Giuseppe Cerroni, Autogrill Group; Pasquale Chiappetta, director amb RCS MediaGroup; Gianluca Comin, director, Relazioni Esterne di Enel; Luigi Consiglio, senior partner, GEA Consulenti Associati; Fulvio Contic, Board of Directors, Barclays Plc; Massimo D'Alema, periodista, *Città Futura*, *Rinascita* i *Unità*; Marta Dassù, directora, International Programs, Aspen Institute Italia, editora-en cap, Aspenia; Daniele de Giovanni, president del Consiglio dei Ministri; Paolo Garimberti, periodista, *Corriere Mercantile*, *La Stampa*, *La Repubblica*; Paola Giaretta, Capogruppo dell'Ulivo nella Commissione Industria; Simonetta Giordani, responsable d'Assumptes Institucionals d'Autostrade por l'Italia S.p.A.; Franco A. Grassini, president, Marche Capital; Piero Gnudi, president, Consiglio di Amministrazione, Enel; Alfonso Iozzo, president della Cassa Depositi e Prestiti SpA; Enrico Letta, president del Comitato Italiano del Foro; Francesco Merloni, president, Fondazione Aristide Merloni; Stefano Micossi, director, Assonime, Associazione italiana; Ignazio Moncada, president de Fata DTS S.p.A, Pianezza (TO); Gennaro Peralisi, MEFOP S.p.A. i de la Fondazione Organismo Italiano Contabilità, di SEDA S.p.A. i della Cassa di Risparmio di Fano; Marco Silvio Pizza, general manager Sucursal a Espanya; Beniamino Quintieri, professor d'Economia Internacional, Universitat de Roma;

Enzo Raisi, administrador delegat del Secolo d'Italia; Gianluca Rana, administrador delegat, Pastificio Rana Spa; Maria Teresa Salvemini Ristuccia, vicepresidenta, Banque Palatine i presidenta d'Europrogetti & Finanza S.p.A.; Stefano Sannino, diplomàtic des de 1986, conseller del primer ministre d'Itàlia; Giuliano Tagliavini, fundador i managing partner de Tagliavini & Partners Srl di Reggio Emilia; Antonio Taverna, assessor d'Amministrazione e Finanza, coordinador Comitato Scientifico del Corporate Governance Forum; Pasquale Terracciano, ambaixador d'Itàlia a Espanya; Dario Velo, professor, Università degli Studi di Pavia; Giuseppe Veredice, chief executive officer, Telespazio S.p.A; Giuseppe Zadra, general manager, Associazione Bancaria Italiana; Giorgio Zappa, chairman of the board, Alcatel Alenia Space S.a.S.

27 i 28 d'octubre. Madrid, Hotel Eurostars i Real Academia de Bellas Artes San Fernando,

1.4.4 CONFERÈNCIES I TALLERS DE DEBAT. ESMORZARS EUROPEUS

Esmorzar europeu. Andris Piebalgs, comissari d'Energia de la Unió Europea: El futur de la política energètica de la Unió Europea

La crisi del gas entre Ucraïna i Rússia va posar en relleu l'absència d'una autèntica política energètica de la UE i la necessitat de diversificació per assegurar el seu proveïment. Mentre la crisi augmenta els dubtes sobre el canvi del model energètic, la lluita contra el canvi climàtic i la falta d'integració dels mercats nacionals, alguns països han optat pel reimpuls de l'energia nuclear per garantir la independència energètica en un moment en què el preu del petroli dona un respir a les tensions geopolítiques.

Coordinador: Francisco A. Pérez, EU4Seas, CIDOB.

24 d'abril. Barcelona, CIDOB

Esmorzar europeu. Jón Baldvin Hannibalsson: Iceland and the EU: The Road Ahead

Hannibalsson va ser ministre d'Afers Exteriors i Comerç Internacional (1988-1995) i va negociar per a Islàndia l'Àrea Econòmica Europea (1989-1993). Posteriorment, va ser ministre d'Hisenda (1987-1988) i líder del Partit Social Demòcrata (1984-1996). Baldvin Hannibalsson és professor adjunt de la Universitat d'Islàndia i Bifröst i ha publicat les seves memòries polítiques l'any 2002. En aquest esmorzar elabora el desenvolupament de les polítiques dels diferents governs abans de la crisi dels bancs a Islàndia i explica les lliçons apreses d'aquesta experiència. Comenta, a més, la història cultural i política compartida entre Islàndia i Europa.

Coordinadora: Deniz Devrim, CIDOB.

18 d'octubre. Barcelona, CIDOB

1.4.5 PARTICIPACIÓ INTERNACIONAL I PUBLICACIONS EN ALTRES MITJANS

- El Parlament del Mercosur en Transformació: un diàleg Unió Europea-Mercosur, organitzat per la Fundació Konrad Adenauer; Centre Brasiler de Relacions Internacionals; Centre d'Estudis Socials Aplicats de la Universidade da Amazônia. Deniz Devrim hi participa amb una intervenció sobre els èxits i reptes del Parlament Europeu. 10 de desembre. Belém, Pará, Brasil
- A Communication Strategy for Turkey. EU-Turkey Monitor, ZEI, Vol. 5, No. 1, maig de 2009. Deniz Devrim, CIDOB, i Evelina Schulz, Parlament Europeu
- Absence of enlargement promotion. EU-Turkey Monitor, Vol. 5 No. 2, agost de 2009. Deniz Devrim, CIDOB, i Evelina Schulz, Parlament Europeu
- The Caucasus: which role for Turkey in the European neighbourhood?. Insight Turkey, Vol. 11, No. 3. P. 177-194, 2009. Deniz Devrim, CIDOB, i Evelina Schulz, Parlament Europeu
- La paradoxa balcànica de l'Europa abstreta. Presidència en l'ombra, Blog de Foreign Policy, ECFR i FRIDE. Deniz Devrim, CIDOB
- Turkey's Rise as a Regional Power and its Role in the European Neighbourhood (ARI). Real Instituto Elcano, ARI 108/2009, Deniz Devrim, CIDOB, i Evelina Schulz, Parlament Europeu

EQUIP DE TREBALL

Deniz Devrim, coordinadora del Programa

Carmen Claudín, directora de Programes

Projecte EU4SEAS. 7è PROGRAMA MARC DE LA COMISSIÓ EUROPEA

EU4SEAS és un projecte finançat pel Setè Programa Marc (2009-2011) que analitza la cooperació multilateral al voltant dels quatre mars (Mediterrani, Bàltic, Negre i Caspi) com a element d'acció exterior de la UE en diverses àrees (política, seguretat, medi ambient i política marítima, energia i transport, comerç, finances i lliure circulació de persones). El projecte involucra vuit centres d'investigació i *think tanks*, liderats per CIDOB. Durant el 2009 s'organitzen tres seminaris internacionals a Barcelona, Roma i Reykjavik que compten amb la participació d'investigadors i oficials, en un clar exemple de la intenció del projecte d'unir reflexió teòrica amb la pràctica política. En aquests, el debat s'estructura al voltant de la presentació de treballs d'investigació *ad hoc*. Així mateix, el comitè científic del projecte dissenya una investigació en què es realitzen 159 entrevistes en 17 capitals del veïnatge europeu per contrastar les anàlisis i premisses obtingudes en els seminaris en els contextos regionals. Respecte a CIDOB, la seva investigació es realitza a Madrid (juliol), Barcelona (setembre) i París (desembre).

Coordinador del projecte: Jordi Vaquer i Fanés

Gestor del projecte: Francisco A. Pérez

The EU and sub-regional multilateralism around Europe's closed seas: the Baltic, Caspian, Mediterranean and Black Sea Basins

En el marc del primer seminari del projecte, acadèmics, experts i diplomàtics analitzen durant dos dies la importància de la cooperació subregional i l'aproximació de la Unió Europea a aquest multilateralisme a petita escala.

Coordinador: Francisco A. Pérez, EU4Seas, CIDOB.

Participants: Francisco Andrés Pérez, CIDOB; Leila Alieva, Centre d'Estudis Nacionals i Internacionals, Bakú, Azerbaidjan; Meliha Altunısık, Departament de Relacions Internacionals, Middle East Technical University, Ankara; Esko Antola, Centrum Balticum, Turku; Patrick Anvrouin, Conference of Peripheral Maritime Regions, Rennes; Mark Aspinwall, The University of Edinburgh; Fulvio Attinà, professor de Relacions Internacionals, Università di Catania; Silja Bara, Institute of International Affairs and the Centre for Small State Studies; Esther Barbé, professora de Política Internacional, Universitat Autònoma de Barcelona; Habib Ben Yahia, Union of Arab Maghreb, Rabat; Maxim Boroda, Centre Internacional d'Estudis Polítics, Kíev; Carmen Claudín, CIDOB; Michele Comelli, Istituto Affari Internazionali, Roma; Andrew Cottey, University College Cork; Atila Eralp, Middle East Technical University, Ankara; Yury E. Fedorov, Institut Estatal de Relacions Internacionals, Moscou; Alessandro Gonzales, Ministeri d'Afers Exteriors, Roma; Elisabeth Johansson-Nogués, Universitat Autònoma de Barcelona; Pertti Joenniemi, Institut Danès d'Estudis Internacionals, Copenhaguen; Esa Halme, Consell Regional de Päijät-Hälme, Lahti, Finlàndia; Khalaf Khalafov, Ministeri d'Afers Exteriors, Bakú, Azerbaidjan; Riina Kaljurand, Centre Intencional d'Estudis de Defensa Tallin; Pavlo Klimkin,

Departament de la UE, Ministeri d'Afers Exteriors, Kíev; Margus Kolga, Ministeri d'Afers Exteriors, Tallin; Luc Van Langenhove, Universitat de l'ONU (UNU-CRIS), Bèlgica; Angela Liberatore, DG RTD, Comissió Europea; Viljar Lubi, Departament de la UE, Ministeri d'Afers Exteriors, Tallin; Maria Mäiksoo, Centre Intencional d'Estudis de Defensa, Tallin; Panagiota Manoli, Centre Internacional d'Estudis del Mar Negre, Atenes; Krassimir Nikolov, Associació de la Comunitat Europea, Sofia; Silja Bára Omarsdóttir, IIA–CSSS, Universitat d'Islàndia; Philipp Saprykin, Consell dels Estats del Mar Bàltic, Estocolm; Olga Shumylo, Centre Internacional d'Estudis Polítics, Kíev; Giuseppe Sciacca, Projectes de la UE, Conference of Peripheral Maritime Regions, Rennes; Eduard Soler, CIDOB; Murat Sungar, Organització de la Cooperació Econòmica del Mar Negre, Turquia; Cigdem Ustun, Centre d'Estudis Europeus, Middle East Technical University, Ankara; Jordi Vaquer i Fanés, CIDOB.

28 de gener. Barcelona, CIDOB

Political and Security Cooperation in Europe's four sea basins

L'objectiu del seminari és avaluar el paper i l'impacte en els camps polítics i de seguretat dels actors subregionals i de les organitzacions en les conques dels quatre mars. A més, el seminari avalua els efectes de la participació de l'OTAN, la UE, i altres organitzacions internacionals en la cooperació de seguretat en l'àmbit subregional.

Coordinador: Francisco A. Pérez, EU4Seas, CIDOB.

Participants: Fulvio Attinà, Universitat di Catània; Silja B. Omarsdottir, Universitat de Reykjavik; Dana Depo, Centre Internacional d'Estudis de Polítiques, Kíev; Leila Alieva, Centre d'Estudis Nacionals i Internacionals, Bakú, Azerbaidjan; Nathalie Tocci, Istituto Affari Internazionali, Roma; Eduard Soler, CIDOB; Tiago Marques, Institut de Polítiques Exteriors d'Estònia, Tallin; Nadia Arbatova, IMEMO, Moscou; Oktay F. Tanrisever, METU, Ankara; Gianini Bonvicini, Istituto Affari Internazionali, Roma; Amr Hamzawy, Carnegie Endowment for International Peace, Beirut; George Tarkhan-Mouravi, International Centre for Geopolitical and Regional Studies, Tbilisi; Elena Baracani, Centre d'Investigacions d'Estudis Europeus, Florència; Neil Winn, University of Leeds; Michele Comelli, Istituto Affari Internazionali, Roma; Roberto Aliboni, Istituto Affari Internazionali, Roma; Riina Kaljurand, Centre Internacional d'Estudis de Defensa, Tallin; Olga Shumylo, Centre Internacional de Estudis de Polítiques, Kíev; Nargis Kassenova, KIMEP, Almaty, Kazakhstan; Ettore Greco, Istituto Affari Internazionali, Roma; Arslan Chikhaoui, Strategy and Lobbying Consultancy, Algèria; Pauli Järvenpää, Ministeri de Defensa de Finlàndia; Grygorii Perepelytsia, Institut d'Investigacions de Polítiques Exteriors, Kíev; Alfredo Conte, Consell de la Unió Europea, Brussel·les; Alberto Bin, OTAN, Brussel·les; James Henry Bergeron, US NAVY, OTAN, Nàpols; Igor Sevastiyarov, Missió Permanent de la Federació Russa a les Comunitats Europees, Brussel·les.

Col·labora: Istituto Affari Internazionali (IAI).

3 i 4 d'abril. Roma

Environmental and Maritime Issues in Europe's four sea basins

La tercera activitat programada del projecte EU4seas aborda la cooperació multilateral en el medi ambient i política marítima. L'esdeveniment compta amb la presència d'experts i oficials que analitzen l'eficàcia dels instruments de cooperació en la protecció de la biodiversitat i la gestió dels espais marins.

Coordinador: Francisco A. Pérez, CIDOB.

Participants: Tobias Etzold, Manchester Metropolitan University; Cigdem Ustun, Center of European Studies, Middle East Technical University; Oriol Costa, Universitat Autònoma de Barcelona; Bjiarni Mar Magnússon, Institute of International Affairs, Centre for Small State Studies, University of Iceland; Iryna Makarenko, Deputy Head of the Office of the Deputy Prime Minister of European and International Integration, Ucraïna; Luigi de Martino, Université de Genève; Marco Gestri, Università di Modena; Patrick Anvrouin, Conference of Peripheral Maritime Regions, Rennes, França; Robert Apps, University of Tartu; Olena Borysova, Kharkov State Academy of Municipal State; Andrey Kostianoy, Russian Academy of Sciences, Moscou; Georg Martin, University of Tartu; Lesya Garlitskaya, Academy of Sciences of Ukraine; Hamidreza Ghaffarzadeh, Caspian Environment Programme; Alain Jeudy de Grissac, IUCN Centre for Mediterranean Cooperation; Ahmet Kideys, Black Sea Commission; Raül Dausa, OSCE; Heike Imhoff, HELCOM; Izolda Bulvinaite, DG Mare ; Julien Rochette, Institut du développement durable et des relations internationales; Anita Makinen, WWF Finland; Ole Norrback, ambaixador finès, HELCOM.

Col·laboren: Institute of International Affairs, Centre for Small State Studies i University of Iceland.

27 i 28 de maig, Reykjavik

1.5 PROGRAMA DINÀMIQUES INTERCULTURALS

El Programa tracta d'entendre les dinàmiques interculturals en la seva faceta de procés, situant el valor de les significacions i dels conceptes en un context transnacional. Els objectius del programa són:

- Afavorir la comprensió de les dinàmiques interculturals a partir d'allò que es produeix entre els participants, amb els participants i sobre cadascun dels participants de la interacció.
- Reinterpretar els contextos en funció dels reptes que representen el reconeixement i la convivència.
- Coproduir claus per entendre codis d'interacció i transversalitzar les referències socioculturals presents en la societat.
- Facilitar la connexió entre la reflexió teòrica i la pràctica per proporcionar indicadors operatius i clarificadors dels reptes actuals.

Les propostes es treballen segons un esquema que té en compte tant els aspectes teòrics –idees/conceptes analitzats des de l'àmbit acadèmic– com també aspectes pràctics –interculturalitat aplicada– que es concreta en el sector professional i utilitza com a nexa d'unió la reflexió sobre les polítiques i pràctiques interculturals inherents a l'esfera sociopolítica.

Línies de treball: Representacions – Fronteres – Comunicació i polítiques culturals – Reptes socioculturals del segle XXI – Fòrum de Joves Investigadors en Dinàmiques Interculturals

1.5.1 INVESTIGACIONS REALITZADES

Representacions i dinàmiques interculturals

Una continuació de la línia de reflexió dins del Programa Dinàmiques Interculturals en relació amb els processos d'elaboració de les representacions i de les pràctiques d'inclusió i exclusió en els contextos socials, i sobre el poder de les representacions en els usos de producció i consum. L'objectiu és anar més enllà de la dimensió simbòlica de les representacions i abordar les relacions socials i culturals que condicionen el seu procés de (re)elaboració i transmissió. Per tal de situar la reflexió en una perspectiva de reformulació del reconeixement de la coexistència de diversos codis simbòlics, el programa participa en debats celebrats en altres llocs amb altres interlocutors diferents dels habituals, plantejant altres inquietuds en relació amb el tema de les representacions i les dinàmiques interculturals.

Autora: Yolanda Onghena.

Identitat europea

Dins dels preparatius per a la presidència espanyola de la UE, el Programa Dinàmiques Interculturals planteja una reflexió al voltant del tema de la identitat europea. En un moment de canvis, que afecten diferents nivells del futur social, volem situar i reconèixer possibles noves dimensions de la identitat europea per veure fins a on es tracta de respondre als reptes d'avui, reconeixent nous tipus d'identificacions que s'elaboren dins i fora del marc europeu. Ens preguntem què pot haver en un futur incert, tenint en compte la complexitat dels processos de globalització, les connexions transnacionals que la caracteritzen i els reptes identitaris.

Autora: Yolanda Onghena

Fòrum de joves investigadors en dinàmiques interculturals

És una proposta d'ajuda a la investigació per a joves investigadors de diferents disciplines, universitats i països. És un espai d'intercanvi d'idees i eines (perspectives, metodologies i bibliografies) temàticament definit pels mateixos participants a partir dels seus temes d'investigació. Consta de sessions ordinàries desenvolupades cada 15 dies en les quals els participants del fòrum intercanvien les seves línies d'investigació o material de reflexió, i sessions extraordinàries on s'aprofita la presència d'especialistes a CIDOB o universitats dels participants. A més, es duu a terme un training seminar de joves investigadors un cop a l'any i dos fòrums de debat per aprofundir en una qüestió concreta plantejada en el transcurs de les sessions del fòrum; es convoquen dos especialistes en la matèria i, posteriorment, es publiquen a la sèrie *Documentos*.

Coordinadors: Yago Mellado i Alvise Vianello (CIDOB).

1.5.2 SEMINARIS

Religions i poders

Amb l'objectiu d'afavorir la reflexió i aprofundir el diàleg, s'organitza, en col·laboració amb altres institucions internacionals, l'espai de debat AGORA, en el marc d'una primera edició de "Sous le signe d'ibn Rochd" i entorn del tema "Polítiques i religions". AGORA es concep com una plataforma amb sessions d'intercanvi i reflexió entre pensadors reconeguts. En un moment polític internacionalment carregat de tensions, aquest espai de debat aprofundeix en les polítiques de la religió, les ritualitzacions i la secularització.

Participants: Felice Dassetto, Raphaël Liogier, Mohamed Ennaji, Abdennour Bidar, Abdou Filali-Ansary, Joan Francesc Pont, Mohamed Tozy, Burhan Ghalion i Ana Planet. Les sessions van ser moderades per Noureddine Affaya, Driss Ksikes i Mohamed Sghir Janjar.

Organitzen: ARCI, Espace Culture, Bibliothèque nationale du Royaume du Maroc, Institut Français de Rabat, UNESCO, CIDOB, Centre Cinématographique de Rabat i Région PACA.

6 de maig. Sala Gran de la Biblioteca Nacional de Rabat, Marroc

III Training Seminar de Joves Investigadors en Dinàmiques Interculturals sobre Cultura i Polítiques: Cap a una democràcia cultural?

Durant cinc panels, 25 joves investigadors d'Europa i Amèrica Llatina es qüestionen sobre el significat de democràcia cultural en el context de la creixent acceleració de la mobilitat i de l'intercanvi. Des d'aquesta perspectiva, es tracten diferents formes de relació entre proximitat i llunyania, i es reflexiona sobre aquells aspectes viscuts en què memòria, imaginació i afectes s'entrellacen. D'altra banda, a través d'una mirada interdisciplinària, es discuteix el paper de la cultura en la relació amb el poder i el contrapoder, situant diferents dimensions de la mobilitat, com a migració i colonialitat, en el marc del procés de transformació global.

Dirigeixen els panels: Marisela Montenegro, Universitat Autònoma de Barcelona; João Felipe Gonçalves, University of Chicago; Giuliano Carlini, Università di Genova; Judit Vidella, Universitat de Barcelona; Ramón Gorsfoguel, University of Berkeley. La trobada conclou amb una sessió a la seu de Casa Amèrica-Catalunya coorganitzada amb la Universitat Oberta de Catalunya, durant la qual els investigadors poden discutir els elements metodològics dels seus treballs dirigits per Elisenda Ardèvol i Adolfo Estalella, i assistir a la projecció del documental *Pueblos Hermanos/Brother Towns*, del professor Charlie Thompson, Duke University.

Coordinació: Alvise Vianello, CIDOB.

3 i 4 de desembre. Barcelona, CIDOB

1.5.3 CONFERÈNCIES I TALLERS DE DEBAT

Joves nouvinguts, una nova ciutadania?

L'objectiu d'aquest taller és presentar reflexions sobre la integració social dels joves nouvinguts a una societat d'acollida com la nostra. Reflexions realitzades a partir d'una experiència pràctica desenvolupada pel projecte *Enllaç*, al barri del Raval dins del programa "Joves i comunitat", dut a terme al Casal dels Infants. Aquest projecte vol desenvolupar la xarxa social dels joves nouvinguts, per mitjà del desenvolupament personal dels usuaris, la immersió cultural i el desenvolupament de les habilitats socials i instrumentals dels mateixos joves, tot això entès dins d'un context de participació social. A partir d'aquesta experiència i els seus resultats, es debat sobre drets, deures, pertinença, vincle, conflictes socials i participació.

Autor: Cristian Pachá, psicòleg i educador social del projecte *Enllaç*.

Coordinador: Yago Mellado, CIDOB.

9 de juny. Barcelona, CIDOB

La construcció de la cultura en el paradigma visual. Anàlisi de dues exposicions barcelonenses sobre la immigració actual

En el seu discurs de 2007, l'alcalde de Barcelona va reconèixer l'impacte de la immigració actual en la ciutat, particularment "la necessitat creixent de mobilitat i connectivitat de les persones". Des de llavors, els museus de Barcelona han creat exhibicions i programació en resposta a la diversificació sociocultural. Com a extensió de l'Estat, els espais expositius de museus públics ens ensenyen la crisi identitària de la ciutadania des de la perspectiva institucional. Cal una investigació basada en la cultura visual d'aquestes exposicions: no només del contingut sinó també de l'impacte dels seus mecanismes de veure i mirar en les nostres subjectivitats. El taller presenta una breu anàlisi del discurs visual de l'exposició "Immigració: Ara i Aquí" del Palau Robert; a continuació, els participants la comparen amb l'exposició "Barcelona Connectada: Ciutadans Transnacionals" del Museu d'Història de Barcelona. Com a espectadors crítics, sorgeixen les preguntes: Qui parla en aquests artefactes visuals? Qui guanya/perd de la presentació pública d'aquesta informació?

Autora: Michelle Dezember, llicenciada en Història de l'Art i Sociologia (Santa Clara University, Estats Units) i estudiant de postgrau en Estudis sobre Cultura Visual (Universitat de Barcelona). Becària Fulbright i coordinadora de programes educatius al Museu d'Història de la Immigració de Catalunya de Sant Adrià de Besòs.

Coordinació: Yago Mellado, CIDOB.

26 de maig. Barcelona, CIDOB

Culture & Creative Tourism

El departament de Geografia Urbana de la Universitat Lliure de Brussel·les organitza un viatge d'estudis a Barcelona per als seus alumnes de Màster amb l'objectiu de contrastar el bagatge teòric amb un acostament més pràctic a la realitat de la gestió urbana i del paper que exerceix la investigació acadèmica i els centres d'investigació internacional en l'elaboració de polítiques públiques.

Autor: Greg Richards treballa actualment en la consultora independent TRAM (Tourism Research and Marketing) i forma part del Projecte de Turisme Cultural ATLAS, una xarxa global d'universitats i instituts d'investigació per desenvolupar iniciatives educatives transnacionals en oci i turisme.

Coordinadora: Yolanda Onghena, CIDOB.

22 de maig. Barcelona, CIDOB

Perspectives transnacionals sobre migració: Qüestions de cultura i política

L'objectiu d'aquesta presentació és acostar els estudiants a una perspectiva transnacional de la migració i les seves interconnexions amb la noció de cultura i política, en el context del projecte d'investigació, que compara migració portuguesa a New Bedford (Estats Units) i São Paulo (Brasil) amb la migració brasilera a Lisboa (Portugal). Des d'aquest enfocament, es presenta de quina manera un interès per la cultura i la política permeten discernir i documentar, a través d'aquests tres casos d'estudi sobre migració, la reconstitució d'ideologies de l'Imperi en les noves configuracions polítiques en els temps postcoloniais de Portugal.

Autora: Bela Feldman-Bianco, doctora en Antropologia per la Columbia University i postdoctorada en Història per la Yale University. Dirigeix el Centre d'Estudis de Migracions Internacionals (CEMI) a la Universidade Estadual de Campinas, amb el programa d'investigació, entre altres, "Identidades: Reconfigurações de Cultura e Política. Movimentos transnacionais de populações, signos e capitais".

Presentada per **Luisa Carlota Solé Puig**, catedràtica del Departament de Sociologia de la UAB i directora del CEDIME (Centre d'Estudis d'Immigració i Minories Ètniques).

Coordinació: Yago Mellado, CIDOB.

19 de maig. Barcelona, CIDOB

Entre August i Mecenes. Canvi i continuïtat en les polítiques culturals de la Generalitat de Catalunya (1980-2008)

La cultura (en les seves diferents accepcions) ha anat adquirint un paper tan complex com fonamental en el desenvolupament i organització de la societat. Així, les polítiques públiques en aquest camp també han tingut una importància

creixent. Tanmateix, moltes vegades no han pogut o sabut respondre als dilemes, freqüentment irreconciliables, que aquest nou ordre planteja. En aquest context, l'anàlisi de polítiques públiques culturals, descuidada en bona part per la ciència política, permet generar coneixement sobre els processos de construcció identitària i el desenvolupament de models de governança. La investigació es basa en un estudi de cas de l'evolució de les polítiques culturals de la Generalitat de Catalunya (1980-2008). Un cas rellevant, en primer lloc, perquè l'evolució d'aquestes polítiques culturals, en només trenta anys, ha estat similar a la de molts països europeus després de la Segona Guerra Mundial. I en segon lloc, perquè aquesta evolució ha estat condicionada de manera significativa per les variacions en les idees i els discursos sobre el que s'entén, s'adopta i es promou com a "cultura".

Autor: Nicolás Barbieri Muttis és investigador predoctoral de la Universitat Autònoma de Barcelona (IGOP) i doctorand en Ciència Política.

Coordinació: Yago Mellado, CIDOB.

10 de març. Barcelona, CIDOB

1.5.4 XARXES INTERNACIONALS

- RICEI, Xarxa Internacional de Centres d'Estudis Interculturals
- RIDEI, Xarxa Internacional d'Estudis Interculturals
- Laboratorio Interculturale Mediterraneo
- ARCI, Association de Recherche en Communication Interculturelle, Rabat.
- Grup espanyol de l'Anna Lindh Euro-Mediterranean Foundation for the Dialogue between Cultures.
- Grup espanyol de l'Aliança de Civilitzacions.

EQUIP DE TREBALL

Yolanda Onghena, Coordinadora del Programa

Yago Mellado, Fòrum de Joves Investigadors

Alvise Vianello, Fòrum de Joves Investigadors

1.6 PROGRAMA MEDITERRÀNIA I ORIENT MITJÀ

La Mediterrània i Orient Mitjà són una prioritat essencial per a Catalunya, Espanya i el conjunt de la UE. Aquest fet s'ha reforçat amb l'elecció de Barcelona com a seu del secretariat de la Unió per la Mediterrània i la importància que es dóna a aquesta qüestió en la preparació de la Presidència espanyola de la UE.

El Programa fa seguiment i promou la investigació en tres línies de treball: (1) Convivència de marcs de cooperació regional; (2) Seguretat; (3) Processos de canvi polític, democratització i governabilitat. Tot això en estreta col·laboració amb les administracions públiques, xarxes d'experts i acadèmics i la societat civil.

Gràcies al treball en aquestes tres línies, s'espera contribuir a finançar Barcelona, Catalunya i Espanya com a pols de reflexió, anàlisi i propostes sobre la Mediterrània i Orient Mitjà.

Línies de treball: Convivència de marcs de cooperació regional a la Mediterrània – Seguretat a la Mediterrània – Processos de canvi polític, democratització i governabilitat

1.6.1 INVESTIGACIONS REALITZADES

INEX: Converging and conflicting ethical values in the internal/external security in continuum in Europe

El projecte INEX, finançat pel 7è Programa Marc de la Unió Europea, analitza les conseqüències ètiques de la proliferació de les tecnologies de seguretat, els dilemes legals que es deriven dels acords transnacionals en matèria de seguretat i els efectes d'unes polítiques exteriors i de seguretat que cada vegada fan més porosa la frontera entre l'internacional i el domèstic. CIDOB i la Universitat de Bilkent es fan càrrec de la investigació d'aquestes qüestions en la conca mediterrània i el 2009 han realitzat una revisió de la literatura, un estudi preliminar sobre les implicacions de l'aplicació de la Política Europea de Veïnatge i un *policy-brief* sobre el tractament de les qüestions de seguretat a la Unió per la Mediterrània.

Coordinadors: Pinar Bilgin, professora de Relacions Internacionals a la Universitat de Bilkent (Ankara), i Eduard Soler, CIDOB.

EUPROX: coordinació, integració i europeïtzació en la proximitat de la Unió Europea

CIDOB ha estat Ens Públic Observador d'aquest projecte, emmarcat en el Pla Nacional R+D+I 2004-2007 que té com a objectiu analitzar l'impacte de la UE entre els països veïns. Des del Programa Mediterrània de CIDOB es col·labora en la investigació de les dinàmiques de convergència i divergència en matèria de seguretat i de bon govern a la Mediterrània.

Coordinació: Esther Barbé, catedràtica de Relacions Internacionals de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Espanya i la Mediterrània

Estudi de les prioritats i interessos d'Espanya en el procés de llançament de la Unió per la Mediterrània (UpM). Anàlisi de les oportunitats que ofereix l'exercici de la Presidència espanyola de la UE en l'àmbit de la UpM, del Procés de Pau a Orient Mitjà i de les relacions amb els països veïns.

Autor: Eduard Soler, CIDOB.

La Mediterrània i Orient Mitjà en l'Acció Exterior de Catalunya

Anàlisi prospectiva de l'evolució de la conca mediterrània i d'Orient Mitjà, avaluació de les seves implicacions per a Catalunya i propostes d'actuació. Aquest exercici s'emmarca dins del Pla de l'Acció Exterior de Catalunya.

Autor: Eduard Soler, CIDOB.

Turquia en el seu entorn regional

Estudi del paper de Turquia com a actor regional amb especial èmfasi en el seu procés d'adhesió a la UE i les seves implicacions en el desenvolupament d'una política més activa a Orient Mitjà.

Autor: Eduard Soler, CIDOB.

Perspectives de canvi en la política exterior nord-americana a la Mediterrània i a Orient Mitjà

Anàlisi de les novetats introduïdes en la política dels Estats Units cap a la Mediterrània i en especial Orient Mitjà després de l'arribada al poder de Barack Obama. S'analitza l'aproximació de la regió d'Orient Mitjà ampliada a l'Afganistan i el Pakistan i s'esbossen els elements que suggereixen una reorientació en la gestió del conflicte àrab-israelià o Iran.

Autor: Ricard González, periodista i polític.

SEGUIMENTS SISTEMATITZATS

- Processos de cooperació i integració regional (Unió per la Mediterrània, 5+5) i polítiques de la UE (Política Europea de Veïnatge)
- Marcs de cooperació regional en matèria de seguretat
- Evolució política interna dels països mediterranis i d'Orient Mitjà

- Conflictes regionals al Magrib i Orient Mitjà

1.6.2 SEMINARIS

INEX, Converging and conflicting ethical values in the internal/external security continuum in Europe

Reunió d'experts en el marc del projecte INEX per reflexionar, entre altres temes, sobre les conseqüències ètiques de la proliferació de tecnologies de seguretat, els dilemes legals que sorgeixen dels acords transnacionals de seguretat, i els efectes d'unes polítiques exteriors de seguretat que dificulten cada vegada més la distinció entre les fronteres externes i internes. En aquest context, es presenten tres estudis de cas sobre les perspectives d'Algèria, Egipte i el Marroc respecte a les polítiques de seguretat de la UE i estudis transversals que aborden els aspectes de Justícia i Assumptes d'Interior (JAI) i l'impacte de les construccions de la identitat europea en aquest àmbit.

Coordinació: Eduard Soler, CIDOB, i Pinar Bilgin, doctora/professora associada, Bilkent University, Turquia.

Participants: Abdennour Benantar, University of Batna/Centre d'Investigació en Economia aplicada al Desenvolupament, Algèria; Bahar Rumelili, Koç University, Turquia; Eduard Soler i Lecha, coordinador, Programa Mediterrània i Orient Mitjà, CIDOB; Espen Vagran, Ericsson, Suècia; Fouad Ammor, Grup d'Estudis i d'Investigació a la Mediterrània, Marroc; Jens Hjelmstad, Ericsson, Suècia; Meliha Altunisik, Middle East Technical University, Turquia; Metin Heper, degà de la Facultat d'Economia, Bilkent University, Turquia; Mohamed Sarwat Selim, Gabinet del Ministre d'Afers Exteriors, Egipte; Pinar Bilgin, doctora/professora associada, Bilkent University; Sarah Wolf, London School of Economics, Regne Unit; Sevilay Kahraman, Middle East Technical University, Turquia.

Col·laboren: Bilkent University i CIDOB.

20 de gener. Ankara, Bilkent University

Avaluació participativa de la Seguretat i el Medi Ambient a la regió de la Mediterrània

Aquest seminari té com a objectiu facilitar el procés en què els principals responsables públics siguin capaços d'impulsar accions per fomentar la pau i la protecció del medi ambient en la conca mediterrània. Les presentacions i intervencions analitzen els diferents factors que creen tensions mediambientals i que, al seu torn, tenen un clar impacte sobre la seguretat dels ciutadans mediterranis. Entre aquests, s'identifiquen el canvi climàtic, l'escassetat de l'aigua com a font d'inseguretat, la degradació de la terra i les migracions impulsades per condicions mediambientals. S'assenyalen, així mateix, els impactes dels conflictes bèl·lics sobre el medi ambient en forma de destrucció d'ecosistemes o de mines antipersonals i altres armaments que romanen en el

territori. Entre les mesures identificades sobresurten la cooperació en situacions de crisi, una sensibilització més gran de la societat civil i una millor col·laboració interestatal.

Coordinació: Fadela Hilali, CIDOB.

Participants: Ahmed Abdelrehim, CEDARE; Alexis Lubow, European Centre for the Regions, Maastricht; Anne Aslanian, European Centre for the Regions, Maastricht; David Stanners, European Environmental Agency; Eduard Soler, coordinador, Programa Mediterrània i Orient Mitjà, CIDOB; George Georgadis, UNECE; Hossein Fadaei, Grup de Gestió Mediambiental, UNEP; Ignasi Cardelús, delegat de la Presidència i Relacions Institucionals; Ihab Shaalan, EcoBusiness; Jasmina Bogdanovic, director de programa, UNEP; Khulood Tubaishat, consultor, Governança Mediambiental; Marc Baltes, OSCE; Mohamed Badraoui, Ministeri d'Agricultura, Marroc; Omar Elbadawy, CEDARE; Otto Simonett, GENFSEC; Rania Masri, Facultat de Ciència, Universitat de Balamand; Raül Daussà, responsable del programa ambiental, Organització per a la Seguretat i la Cooperació en Europa (OSCE); Tamer Afifi, UNU, Bonn; Vicken Cheterian, CIMERA; Virginia Alzina, UNEP, MAP.

Organitzen: CIDOB, Geneva Centre for International Environment and Security (GENFsec), The United Nations Environment Program, OSCE Office of the Coordinator, Economic and Environmental Activities, GRID-Arendal (Arendal, Noruega). Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona.

25-27 de març. Barcelona, Castell de Montjuïc

Convergència de polítiques en l'espai euromediterrani: normes, processos i resultats

Seminari centrat a analitzar i discutir els processos de convergència dels països mediterranis amb les legislacions i pràctiques de la UE en temes com el comerç, la política energètica, la política exterior i de defensa, la cooperació en matèria de protecció civil o les polítiques mediambientals. Diversos experts presenten i discuteixen els resultats d'una investigació que s'emmarca en el projecte R+D+I del Ministeri de Ciència i Innovació, el títol del qual és EUPROX (Coordinació, integració i europeïtzació en la proximitat de la UE), dirigit per Esther Barbé, catedràtica de Relacions Internacionals de la UAB i coordinadora de Programa d'Investigació a l'IBEI.

Coordinació: Eduard Soler, CIDOB, i Anna Herranz, investigadora, Observatori de Política Exterior Europea, Institut Universitari d'Estudis Europeus.

Participants: Alfred Tovias, Universitat Hebrea de Jerusalem; Anna Herranz, investigadora, Observatori de Política Exterior Europea, Institut Universitari d'Estudis Europeus; Carmen Claudín, CIDOB; Eduard Soler, CIDOB; Esther Barbé, catedràtica de Relacions Internacionals, UAB, i coordinadora del Programa d'Investigació, IBEI; Gonzalo Escribano, Universidad Nacional de Educación a Distancia, Madrid; Haizam Amirah Fernández, Real Instituto

Elcano, Madrid; Iván Martín, economista i consultor, Instituto Complutense de Estudios Internacionales, Madrid; Michal Natorski, professor associat, IBEI; Niklas Bremberg, Universitat d'Estocolm; Oriol Costa, Universitat Autònoma de Barcelona/Freie Universität Berlin; Senén Florensa, director, IEMED; Tobias Schumacher, Centre per a la Investigació i Estudis en Sociologia a ISCTE-Lisbon University Institute.

Organitzen: Observatori de Política Exterior Europea (Institut Universitari d'Estudis Europeus) i Programa Mediterrània i Orient Mitjà de CIDOB.

8 de maig, CIDOB, Barcelona

Implicar l'islamisme polític

El seminari compta amb un acte públic i un altre a porta tancada. El debat públic se centra en l'evolució i característiques de les diferents branques de l'islamisme polític. D'altra banda, es debat si els actors internacionals han d'implicar-se en un diàleg amb les forces islamistes. L'acte tancat se celebra en el marc d'una trobada acadèmica del grup Estat, nació i religió en el món islàmic contemporani. En aquesta trobada s'analitza, des d'una perspectiva teòrica i regional, l'evolució i connexions entre les diferents branques de l'islam polític i els nacionalismes existents a Orient Mitjà i el Nord d'Àfrica.

Coordinador: Eduard Soler, CIDOB.

Participants: Catherina Raudvere, Universitat de Copenhaguen; Eduard Soler, coordinador Programa Mediterrània i Orient Mitjà, CIDOB; Elisabeth Ozdalga, directora, Swedish Research Institute, Istanbul; Ferran Izquierdo, Universitat Autònoma de Barcelona; Fred Halliday, investigador ICREA, IBEI; Jordi Vaquer, director, CIDOB; Leif Stenberg, Universitat de Lund, Suècia; Lothar Witte, cap de l'oficina espanyola, Fundació Friedrich Ebert; Madawi Al-Rasheed, King's College, Londres; Madawi al-Rasheed, King's College, Londres; Moataz fatah, Cairo University/Michigan University; Saad Jalad, London School of Economics, Londres; Sami Zubeida, Birkbeck Collage, Londres; Spyros Sofos, Kingston University, Londres; Umut Ozkirimli, Bilgi University, Istanbul i London School of Economics.

Organitzen: Programa Mediterrània i Orient Mitjà de CIDOB i Fundació Friedrich Ebert.

4-5 de juny. Barcelona, CIDOB

Implicacions del contínuum intern-extern de seguretat a la Mediterrània

Segon seminari del grup de treball sobre la Mediterrània del projecte INEX, finançat pel setè programa marc de la Comissió Europea. En aquest seminari el debat se centra, d'una banda, en la investigació realitzada sobre l'estat de la literatura sobre la dimensió de seguretat en la Política Europea de Veïnatge i, de l'altra, en les implicacions de l'aplicació d'aquesta política als països del sud de la Mediterrània.

Coordinadors: Eduard Soler, CIDOB, i Pinar Bilgin, doctora/professora associada, Bilkent University.

Participants: Abdenmour Benantar, Universitat de Batna/Centre d'Investigació en Economia Aplicada, Algèria; Ali Bilgic, Aberystwyth University, Regne Unit; Bahgat Korany, Universitat Americana del Caire, Egipte; Derek Lutterbeck, Universitat de Malta; Eduard Soler i Lecha, coordinador, Programa Mediterrània i Orient Mitjà, CIDOB; Espen Vagran, Ericsson, Noruega; Louisa Dris-Ait-Hamadouche, University of Algiers, Algèria; María Hernández Carretero, Institut d'Investigació per a la Pau, Oslo; Pinar Bilgin, doctora/professora associada, Bilkent University; Ricard Zapata Barrero, Universitat Pompeu Fabra; Sarah Wolff, London School of Economics.

Organitzen: Bilkent University i CIDOB.

20 de juny. Ankara, Bilkent University

VIII Seminari Seguretat i Defensa a la Mediterrània

Seminari plantejat amb la voluntat d'estendre ponts, comprendre millor les diferents perspectives en matèria de seguretat i valorar vies que permetin avançar en la cooperació. S'esbossen els grans reptes per a la seguretat humana al món àrab. S'obre una taula rodona on es debaten les noves possibilitats de cooperació a escala transatlàntica. A la tarda els participants es divideixen en tres grups de treball per analitzar les possibilitats de cooperació en àmbits com la protecció civil, la seguretat marítima i les missions de gestió de crisi. La Presidència espanyola de la UE i la voluntat de consolidar la UpM el 2010 marquen la clausura.

Coordinador: Eduard Soler, CIDOB.

Participants: Álvaro de Vasconcelos, director de l'Institut d'Estudis de Seguretat de la Unió Europea (IESUE), París; Arslan Chikhaoui, president de Nord-Sud ventures, Alger; Basil Germond, investigador, University of Salford, Manchester; Brian Lisko, capità de Fragata, oficial d'Enllaç del Cos de Guardacostes davant del comandament de Forces Navals per a Europa i Àfrica, Estats Units; Carlos Dueñas, subdirector general de Planificació, Operacions i Emergències, Ministeri de l'Interior, Espanya; Carlos Westendorp, assessor del Grup de Reflexió sobre la Unió Europea i ex ministre d'Afers Exteriors d'Espanya; David Hacham, conseller en Afers Àrabs, Ministeri de Defensa, Israel; Fidel Sendagorta, director general per a la Mediterrània, Magrib i Pròxim Orient, Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació, Espanya; Hakan Jevrell, secretari d'Estat, Secretaria General de Política de Defensa, Suècia; Javier Muñoz Castresana, subdirector de Cooperació i Defensa Civil, Ministeri de Defensa, Espanya; Jean François Coustillièrre, director, Horizons Méditerranée, França; John Bell, ex diplomàtic de Nacions Unides i Canadà, director del Programa Orient Mitjà, Centro Internacional de Toledo para la Paz, Madrid; José Antonio Lazuen, director del Departament d'Infraestructures i Seguiment per a situacions de crisi (DISSC), Presidència del Govern, Espanya;

José Antonio Ruesta Botella, cap de la Divisió de Plans de l'Estat Major de l'Armada, Ministeri de Defensa, Espanya; José Emilio Roldán, cap de la Unitat Militar d'Emergències (UME), Ministeri de Defensa, Espanya; Josep Ramon Mora Villamate, director general de Protecció Civil; Luis M. Cuesta, secretari general de Política de Defensa, Espanya; Miguel Ángel Ballesteros Martín, director de l'Institut Espanyol d'Estudis Estratègics (IEEE), Ministeri de Defensa, Espanya; Mustafa Kamel Al Sayyid, professor de Ciències Polítiques i Economia, Universitat del Caire; Mustafa Tag-Eldeen, ex director de Crisis and Emergency Management, Egipte; Narcís Serra, president, CIDOB; Philippe Nardin, cap de Relacions Internacionals, Direcció de Defensa i Seguretat Civils, França; Raül Daussà, responsable del programa ambiental, Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa (OSCE); Salvador Moreno Susanna, Divisió d'Operacions de l'Estat Major Militar Internacional (IMS), OTAN, Brussel·les; Timur Goksel, ex assessor principal d'UNIFIL, Beirut; Yilmaz Aklar, analista principal, Fundació per a la Investigació sobre les Polítiques Econòmiques a Turquia (TEPAV), Ankara.

Organitzen: CIDOB i Ministeri de Defensa d'Espanya.

26 d'octubre. Barcelona, Palau de Pedralbes

Cap a on es dirigeix Egipte?

El seminari compta amb un acte públic i un acte tancat. En el debat públic s'aborden les reformes i les transformacions que Egipte ha anat experimentant, principalment des de la revolució de 1952. Així mateix, es ressalta el mapa polític egipci i es tracta la dimensió interna, el paper d'Egipte en la dinàmica regional i el posicionament d'Europa i de la Comunitat Internacional pel que fa al futur d'Egipte. En el debat a porta tancada, el protagonisme més gran s'atorga a qüestions com la successió de Mubarak, la secularització o la inclusió dels Germans Musulmans al mapa polític.

Coordinadors: Eduard Soler, CIDOB, i Mohamed Elagati director executiu de l'Arab Forum for Alternatives.

Participants: Amr Abdelrahman, candidat PhD a la University of Essex, Colchester, i analista polític a la Comissió de la UE al Caire; Amr ElShoubaki, president del Arab Forum for Alternatives (AFA), El Caire; Anissa Hassouna, membre de l'Equip d'AFA i tesorera del Consell d'Egipte d'Afers Exteriors, El Caire; Eduard Soler, coordinador del Programa Mediterrània i Orient Mitjà, CIDOB; Fred Halliday, professor i investigador a ICREA, IBEI; Gema Martín Muñoz, directora general, Casa Àrabe, Madrid; Javier Albarracín, responsable de Desenvolupament Socioeconòmic, IEMED; Jordi Torrent, subdirector general d'Estratègia i Desenvolupament, Port de Barcelona; Kristina Kausch, investigadora, Programa Mediterrània, FRIDE, Madrid; Mohamed ElAgati, director executiu i investigador a AFA, El Caire; Mona El-Kouedi, candidata PhD al King's College, Londres, i investigadora a AFA, El Caire; Nadine Abdallah, candidata Phd a l'Institut d'Estudis Polítics de Grenoble i investigadora a AFA, El Caire; Natalia Sancha, periodista *freelance* i analista política, Beirut; Yasser Elwy, membre de l'Equip d'AFA, especialista en

Relacions Internacionals i Política Econòmica, i professor de Ciències Polítiques a la Universitat Americana del Caire.

Organitzen: CIDOB i Arab Forum for Alternatives (AFA), El Caire.

23 i 24 de novembre. Barcelona, CIDOB

1.6.3 CONFERÈNCIES I TALLERS DE DEBAT

Catalunya a la Mediterrània: nous àmbits de relació i canals d'actuació

Primera trobada per debatre les relacions institucionals entre Catalunya i els països de la conca mediterrània, les prioritats actuals i les perspectives de futur. Molts motius justifiquen una atenció preferent de Catalunya cap als països mediterranis: entre aquests, les antigues i estretes relacions establertes; el que succeeix en altres llocs de la Mediterrània acaba afectant els interessos catalans i, recentment, la designació de Barcelona com a seu del secretariat de la Unió per la Mediterrània. De fet, l'impacte d'aquesta designació així com els efectes de la crisi econòmica (com a amenaça però també com a oportunitat) són dos dels elements que atreuen més l'atenció dels participants. El taller de debat se centra a analitzar els punts forts i febles de les relacions de Catalunya amb països i regions de la Mediterrània i Orient Mitjà, així com examinar les possibilitats d'una relació futura a partir d'un treball d'anàlisi prèvia per part dels experts i assistents convidats. En aquesta trobada es posa de manifest que Catalunya pot desenvolupar una acció potent a la Mediterrània però que ha d'intentar superar debilitats actuals com l'excessiva dispersió, la falta de coneixement especialitzat i l'escassa connectivitat. Fruit d'aquesta reflexió, en aquesta primera trobada es debaten algunes recomanacions per preparar el Pla de l'Acció Exterior de Catalunya.

Coordinació: Eduard Soler, CIDOB.

Participants: Javier Albarracín, responsable, Àrea de Desenvolupament Socioeconòmic, IEMed; Àngel Cortadellas, director general de Relacions Internacionals, Acció Exterior i Cooperació, Generalitat de Catalunya; Eduard Soler, coordinador, Programa Mediterrània i Orient Mitjà, CIDOB; Gemma Pinyol, coordinadora, Programa Migracions, CIDOB; Jordi Vaquer, director, CIDOB; Roser Clavell, viceconsellera d'Afers Exteriors i Cooperació, Generalitat de Catalunya; Sandra Ferrer, consultora Mediterrània/Orient, Àrea Mercats Internacionals ACC1Ó, Generalitat de Catalunya; Senén Florensa, director, IEMed.

Organitzen: CIDOB, Viceconselleria d'Afers Exteriors i Cooperació de la Generalitat de Catalunya, IEMed i ACC1Ó.

16 de febrer. Barcelona, CIDOB

La política exterior nord-americana a Orient Mitjà i la Mediterrània

Taller en què Ricard González, polític i periodista establert als Estats Units, presenta els resultats de la seva investigació sobre les possibilitats de canvi de la política exterior nord-americana a Orient Mitjà i la Mediterrània, analitzant possibles variacions en termes de prioritats, instruments i aliances. Entre altres qüestions s'analitzen vies de col·laboració entre els Estats Units, d'una banda, i la UE i Espanya, de l'altra. Té lloc, així mateix, un debat animat que planteja, entre altres aspectes, la necessitat de reconèixer com a interlocutors legítims grups islamistes com Hamàs o Hezbol·là per tal de trobar una solució de pau a llarg termini.

Coordinador: Eduard Soler, CIDOB.

Participants: Eduard Soler, coordinador, Programa Mediterrània i Orient Mitjà, CIDOB; Haizam Amirah Fernández, investigador principal de l'Àrea Mediterrània i Món Àrab, Real Instituto Elcano; Ricard González, polític i periodista col·laborador per a *El Mundo* i *El Temps*; Vicente Palacio, subdirector de l'Observatori de Política Exterior Espanyola (OPEX).

26 de febrer. Barcelona, CIDOB

Israel decideix: anàlisi de les eleccions israelianes del 10 de febrer

Taula de debat organitzada amb motiu de les eleccions celebrades a Israel el 10 de febrer, marcades pels efectes de l'ofensiva israeliana a Gaza d'aquest hivern de 2009. L'objectiu no és analitzar solament els resultats d'aquestes eleccions, sinó els factors que van marcar la campanya electoral i l'impacte d'aquests comicis en les relacions amb altres actors internacionals (Estats Units, UE) i en el paper d'Israel a Orient Mitjà.

Coordinació: Eduard Soler, CIDOB, i Montse Ortigosa, responsable de Comunicació del Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya.

Participants: Alfred Tovías, economista i internacionalista, Universitat Hebrea d'Israel, Jerusalem; Daniel Shenhar, advocat del centre Ha-Mokade de suport a l'individu, col·laborador de l'Observatori Electoral del Taller d'Estudis Internacionals Mediterranis i col·laborador de CIDOB; Ferran Izquierdo, polític, professor de Relacions Internacionals, UAB; Joan Roura, periodista, enviat especial de TV3 al Pròxim Orient; Jordi Vaquer, director, CIDOB.

Organitzen: Programa Mediterrània i Orient Mitjà, CIDOB, i el Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya.

9 de març. Barcelona, CIDOB

Presentació de llibre: Capital, poder i política nord-americana vers Orient Mitjà

Jonathan Nitzan presenta el seu últim llibre, *Capital as Power. A Study of Order and Creorder*, i comenta les seves implicacions per entendre l'economia política global, incloent el conflicte a Orient Mitjà. Jonathan Nitzan és professor

d'Economia Política a la York University (Toronto, Canadà). Els seus treballs, juntament amb Shimshon Bichler, l'han convertit en un dels autors més interessants i originals de l'economia política internacional. El seu llibre *The Global Political Economy of Israel* ofereix una nova perspectiva d'anàlisi tant sobre la política i l'economia israeliana, com sobre les dinàmiques de poder als Estats Units i la seva repercussió en la política vers Orient Mitjà.

Coordinador: Eduard Soler, CIDOB.

Organitza: Programa Mediterrània i Orient Mitjà, CIDOB.

2 de juny. Barcelona, CIDOB

Les prioritats de la Presidència espanyola de la UE a la Mediterrània

Debat sobre les prioritats de la propera presidència espanyola de la UE a la Mediterrània amb motiu de la presentació de la segona edició de *Researching the Mediterranean*, publicat pel British Council, CIDOB i IEMed. Les intervencions reconeixen que la dimensió multilateral de les relacions euromediterrànies no viu el seu millor moment però que per a Espanya és fonamental aconseguir la posada en marxa de la Unió per la Mediterrània. Es reclama, així mateix, més mitjans tant per a la diplomàcia com per a la societat civil i les xarxes d'experts.

Coordinador: Eduard Soler, CIDOB.

Participants: Chris Branwood, director del British Council a Barcelona; Iván Martín, economista i consultor; Jordi Vaquer, director, CIDOB; José Luis Pardo, subdirector d'Afers Generals del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació; Richard Gillespie, professor de Política, University of Liverpool; Senén Florensa, director, IEMed.

Organitzen: Programa Mediterrània i Orient Mitjà de CIDOB i el British Council.

8 de juny. Barcelona, CIDOB

Els reptes de la Mediterrània, noves oportunitats per a Catalunya

Acte de clausura del procés de consulta sobre la Mediterrània i Orient Mitjà que ha d'alimentar el pla estratègic de l'Acció Exterior de Catalunya. Representants de la Generalitat, altres administracions públiques, experts, acadèmics i actors socials debaten les conclusions d'un procés que té com a objectiu identificar el context, les prioritats i els instruments per desenvolupar una acció coherent i eficaç en l'espai mediterrani i a Orient Mitjà.

Coordinador: Eduard Soler, CIDOB.

Participants: Andrés Bassols-Soldevila, cap adjunt d'afers euromediterranis i regionals, Comissió Europea; Àngel Cortadelles, director general de Relacions Internacionals, Generalitat de Catalunya; Àngels Roque, directora de cultures

mediterrànies, IEMed; Anna Terrón, secretària per a la Unió Europea, Generalitat de Catalunya; Diego Guri, director del Centre d'Internacionalització Empresarial, ACCIÓ; Eduard Soler, coordinador, Programa Mediterrània i Orient Mitjà, CIDOB; Gemma Aubarell, coordinadora de programes, Fundació Anna Lindh per al Diàleg entre Cultures; Javier Albarracín, responsable de desenvolupament socioeconòmic, IEMed; Joaquim Ferrer, director del Departament Internacional, PIMEC; Jordi Vaquer, director, CIDOB; Josep Ferré, gerent, IEMed; Neus Gómez, cap de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament, Diputació de Barcelona; Oriol Amorós, secretari per a la Immigració, Generalitat de Catalunya; Roser Clavell, viceconsellera d'Afers Exteriors i Cooperació, Generalitat de Catalunya; Senén Florensa, director general, IEMed, Josep Riera i Siquier, ambaixador en missió especial per a afers de la Mediterrània, Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació.

Organitzen: Departament de la Vicepresidència de la Generalitat de Catalunya, Institut Europeu de la Mediterrània i Programa Mediterrània i Orient Mitjà de CIDOB.

15 de juny. Barcelona, Palau de Pedralbes

El Magrib en l'horitzó 2013: Quines polítiques són necessàries per tractar la crisi?

La Fundación Alternativas i CIDOB organitzen una trobada de treball a porta tancada per discutir sobre els efectes de la crisi econòmica mundial al Magrib i analitzar les possibles solucions euromagribines que es poden prendre per fer-li front. El punt de partida d'aquesta reunió és un document d'anàlisi presentat per dos dels seus autors, Francis Ghilès (CIDOB) i Omar Aloui (consultor marroquí). L'horitzó es troba en el 2010, any de la presidència espanyola de la UE i de la segona cimera euromediterrània. A la trobada assisteixen responsables d'àrees polítiques i econòmiques del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació, empresaris i economistes especialitzats en el Magrib, com també experts d'ambdues fundacions.

Coordinador: Francis Ghilès, CIDOB.

Participants: Francis Ghilès, investigador sènior, CIDOB; Omar Aloui, consultor i director d'AgroConcept, Rabat; Rafael Bustos, coordinador Magrib-Orient Mitjà a la Fundación Alternativas.

Organitzen: Observatori de Política Exterior Espanyola (OPEX) de la Fundación Alternativas i CIDOB.

20 de juliol. Madrid, Fundación Alternativas

1.6.4 PARTICIPACIÓ INTERNACIONAL

- Reaccions de la UE i dels països àrabs davant la crisi de Gaza (Eduard Soler i Fadela Hilali). Organitzat per: Fundació per a la Investigació Política, Econòmica i Social (SETAV). 22 de gener. SETAV, Ankara

- Political and Security Cooperation in Europe's four sea basins. Ponència: sub-regional cooperation and Stabilization in the Mediterranean basin. Organitzat per: Istituto Affari Internazionali. 3-4 d'abril. Palazzo Rondini, Roma
- Conferència d'Alt Nivell Espanya-Turquia. Organitzat per: IEMed i Istanbul Policy Center (Sabanci University). 3-4 d'abril. Sakip Sabanci Museum, Istanbul
- European Neighbourhood and Euro-Mediterranean Architectures. Towards Convergent or Divergent Evolutions? Ponència: What architecture and which frameworks for upcoming relations in the Euro-Mediterranean area? Eduard Soler, CIDOB. Organitzat per: IEMed i EuroMeSCo. 29-30 de juny. Palau de Pedralbes, Barcelona
- Quo Vadis Turkey? *Turkey's European and Foreign Policy Today*. Organitzat per: Friedrich Ebert Stiftung. 7 de setembre. Berlín
- Mòdul superior del col·legi de defensa 5+5. Relatoria: "La seguretat humana a la Mediterrània Occidental", Eduard Soler, CIDOB. Organitzat per: CESEDEN. 29 de setembre-1 d'octubre. Madrid, CESEDEN
- Flagship conference Strengthening and Integrating Academic Networks. Ponència: Myths and Realities of Turkey's Mediterranean Policy. Eduard Soler, CIDOB. Organitzat per: Center For European Studies of the Middle East Technical University (CES-METU) i Universitat de Colònia. 8-9 d'octubre. METU, Ankara
- From Brussels to Istanbul: Dialogue on Turkey's Accession to the EU. Ponència: Opening the "black box" – Spanish perspectives on Turkey's accession to the EU. Eduard Soler, CIDOB. Organitzat per: Center For European Studies of the Middle East Technical University (CES-METU) y Trans European Policy Studies Association (TEPSA). 10 d'octubre. Bahcesehir University, Istanbul
- Seminar on European Neighbourhood Policy: A Partnership for Reform, Which opportunities for Cooperation between Euro-Mediterranean Public Administrations? Ponència: From the Barcelona Declaration to the Neighbourhood Policy: what are the new opportunities for the South-Mediterranean Partners. Eduard Soler, CIDOB. Organitzat per: European Institute of Public Administration- European Centre for the Regions (EIPAECR). 9 de novembre. Hotel NH Podium, Barcelona
- Alternance au pouvoir: le rôle des élections dans la démocratie. Ponència: Le désintéressement de la sphère politique au Maghreb: que faire pour mobiliser les jeunes? Irene García, CIDOB. Organitzat per: Fundació Friedrich Ebert. 19 de novembre. Pullman Barcelona Skipper, Barcelona

- Seminari internacional “Cercant solucions al conflicte Israel-Palestina”. Ponència: The failure of Camp David. Organitzat per: Institut Català Internacional per la Pau. 30 de novembre. Palau de Pedralbes, Barcelona

EQUIP DE TREBALL

Eduard Soler i Lecha, coordinador del Programa Mediterrània i Orient Mitjà

Fadela Hilali, assistent de Programa

Irene Garcia, assistent de Programa

1.7 PROGRAMA MIGRACIONS

Els processos migratoris són un dels principals motors del procés de transformació social, política i cultural de la nostra societat. La dimensió transnacional forma part de la naturalesa dels moviments migratoris, i pren especial rellevància als països de la Unió Europea. El plantejament del tema de la immigració exigeix un esforç intens i urgent d'aprenentatge, de disseny de marcs conceptuals i d'innovació política i institucional, que permeti afrontar el repte plantejat amb una visió integradora de la dimensió europea.

A través de les seves activitats i publicacions, el Programa Migracions contribueix al desenvolupament del debat i la investigació sobre les polítiques migratòries, amb especial èmfasi en la construcció de la política europea d'immigració. Entre altres iniciatives vinculades, destaquen l'edició de l'*Anuari de la Immigració a Espanya* o la participació en la xarxa MIPEX –Migrant Integration Policy Index– i el Website Europeu sobre Integració.

Línies de treball: La política europea d'immigració – Polítiques d'immigració, integració i ciutadania – La immigració a Espanya: polítiques d'immigració i gestió de la diversitat – Refugiats i altres moviments humans.

1.7.1 INVESTIGACIONS REALITZADES

The Role of the local and regional authorities in the further development of the Common European Asylum System

L'asil ha estat sempre un tema preocupant per als Estats Membres en el procés d'integració europea. El desenvolupament de la política d'asil, tanmateix, no sempre ha estat a l'agenda de la UE. El control de fronteres i la gestió de la immigració han complicat l'accés dels sol·licitants d'asil al territori dels Estats Membres de la UE. D'altra banda, aquells que aconsegueixen obtenir l'estatut de refugiat es troben amb sistemes d'asil i normes diferents als països de la UE. L'objectiu d'aquest estudi és analitzar el paper de les autoritats locals i regionals europees en el desenvolupament del Sistema Europeu Comú d'Asil (SECA).

Autora: Gemma Pinyol

Local and Regional Authorities and the Future Area of Freedom, Security and Justice under the Stockholm Programme

L'Espai de Llibertat, Seguretat i Justícia (ELSJ) de la Unió Europea està entrant en una fase decisiva del procés d'integració europea. S'han complert ja deu anys des que el Tractat d'Amsterdam va transferir competències (compartides) a la Comunitat en alguns àmbits polítics tradicionalment en mans dels Estats Membres, com la immigració, les fronteres o l'asil, entre altres. Aquest estudi analitza la Comunicació COM (2009) 262 i el paper que les autoritats locals i regionals poden exercir en el desenvolupament de l'ELSJ.

Autores: Sergio Carrera, CEPS, i Gemma Pinyol

Els acords bilaterals laborals com a instrument de gestió de la immigració

Aquest estudi analitza el paper que han exercit en el cas espanyol els acords bilaterals de caràcter laboral com a instruments per gestionar la immigració. Dels acords bilaterals tradicionals als nous acords migratoris, que inclouen elements clàssics i afegeixen altres com la vinculació entre migració i desenvolupament, aquest estudi assenyala les possibilitats d'aquest instrument en el marc de la dimensió exterior de la política d'immigració espanyola.

Autora: Gemma Pinyol

Immigració i polítiques de codesenvolupament a la Unió Europea

En termes generals, el codesenvolupament s'ha entès com la combinació de les polítiques de migració i cooperació al desenvolupament, i la promoció dels emigrants com a agents per al desenvolupament del seu país d'origen. Nascut els anys noranta a França, el concepte va anar guanyant un ràpid reconeixement internacional, però avui en dia el terme corre el risc d'estar sent utilitzat de manera abusiva, i existeix la preocupació que accions denominades de codesenvolupament serveixin per frenar la immigració i disminuir l'ajuda oficial al desenvolupament. Aquesta investigació examina l'ús que diferents països europeus i la mateixa Unió Europea fan del concepte de codesenvolupament, i analitza críticament les polítiques i resultats que se'n deriven.

Autor: Stefan Moehl, Universitat de Bielefeld (Alemanya) i CIDOB

La construcció d'una “diplomàcia migratòria”: Espanya i la Unió Europea

L'objectiu d'aquesta investigació és analitzar la imbricació dels instruments de política exterior amb els d'immigració. Per fer-ho, es presta atenció a la cimentació de la dimensió exterior de les polítiques d'immigració, recalcant els instruments utilitzats en aquest context per Espanya i la Unió Europea. Posteriorment, s'analitzen els instruments diplomàtics que ambdós actors han anat desenvolupant per gestionar els fluxos migratoris de caràcter internacional que es dirigeixen a les seves fronteres, posant èmfasi a on, quan i com s'ha vinculat a països tercers en aquest interès. Finalment, s'apunten alguns arguments que permeten debatre les potencialitats de la “diplomàcia migratòria” per a Espanya o la mateixa Unió Europea.

Autora: Gemma Pinyol

Mecanismes de gestió de fronteres en el context de la Unió Europea. Els casos de la frontera sud i est

La pressió migratòria, com també la prevenció de l'entrada de persones que intenten penetrar –o són obligades a entrar– irregularment a la UE són desafiaments obvis als quals s'enfronta la Unió. Encara que són els Estats Membres els responsables del control de les seves pròpies fronteres, els últims anys s'ha avançat considerablement en el desenvolupament de mecanismes i instruments que facilitin la coordinació i la cooperació de tots aquests en el

marc de la UE. L'objecte d'aquesta investigació és comparar la gestió que s'ha dut a terme fins al moment entre la frontera sud i est de la UE, analitzant instruments com la política de visats, el control de les fronteres, l'acció exterior, entre altres aspectes.

Autores: Ruth Ferrero, UCM, i Gemma Pinyol, en el marc del projecte I+D Fronteres

Fluxos humans i econòmics entre Europa i Amèrica Llatina. Els vincles entre els països andins i Espanya

Els últims anys, el dinamisme de les migracions llatinoamericanes cap a la Unió Europea, en general, i a Espanya, en particular, han augmentat l'interès investigador sobre la realitat dels immigrants andins a Espanya. En menys d'una dècada, el nombre de residents dels cinc països andins (Bolívia, Equador, Perú, Colòmbia i Veneçuela) a Espanya ha crescut de 93.202 a 839.505 persones. Aquest estudi pretén constituir-se en una primera aproximació que connecti els fluxos humans i econòmics en el marc de les migracions internacionals, focalitzant-se en les migracions des de la zona andina cap a Espanya.

Autores: Anna Ayuso i Gemma Pinyol

Migració en el context de les relacions entre la Unió Europea i Amèrica Llatina i el Carib

Els fluxos migratoris entre la Unió Europea i Amèrica Llatina i el Carib tenen una continuïtat històrica, amb característiques pròpies en diferents períodes. En els últims anys aquest procés ha viscut un punt d'inflexió a causa del notable increment de la migració llatinoamericana cap a la UE, que s'ha concentrat particularment a Espanya i altres països del sud d'Europa. La rellevància d'aquests moviments de persones ha derivat en un progressiu reconeixement dels temes migratoris en l'agenda política i en els espais de diàleg i cooperació entre ambdues regions. Estudi realitzat en el marc de la convocatòria del Comitè de Relacions Exteriors del Parlament Europeu (EXPO/B/AFET/2009/19).

Autores: Anna Ayuso i Gemma Pinyol

Quan el retorn no és voluntari: la Directiva sobre Retorn de la Unió Europea

El concepte de retorn "forçat" ha adquirit un protagonisme creixent com a mecanisme de gestió dels fluxos irregulars i ha estat objecte d'una àmplia discussió a escala europea. El propòsit d'aquesta investigació és realitzar una anàlisi global d'aquesta figura del retorn "obligatori", oferint un panorama general de les polítiques i discursos associats a aquest concepte i centrant especialment l'atenció en l'últim instrument que els països de la Unió Europea han aprovat en aquest àmbit: la Directiva de Retorn (2008/115).

Autores: Gemma Pinyol i Pamela Urrutia

SEGUIMENTS SISTEMATITZATS

- Balanç de la immigració estrangera a Espanya
- Iniciatives de la UE sobre immigració i asil
- Polítiques migratòries dels estats UE i altres països/regions d'immigració
- Principals fluxos migratoris globals

1.7.2 SEMINARIS

VII seminari immigració i Europa. Polítiques públiques i models de ciutadania

La construcció d'una societat inclusiva i cohesionada requereix una acció i reflexió pública. En reconèixer que són les administracions locals les que han de trobar respostes per afrontar un repte que incrementa la diversitat i la pluralitat en la nostra societat, l'objectiu d'aquest seminari és oferir un marc comú de reflexió sobre les polítiques públiques en matèria d'immigració i sobre els models de ciutadania. Les bones pràctiques, les inquietuds i les preocupacions dels responsables polítics han de vincular-se al necessari marc teòric que empari la reflexió i l'avaluació de les polítiques públiques.

Coordinació: Gemma Pinyol, CIDOB

Participants: Eva Bermúdez, regidora delegada de Pla de Barri, Ajuntament de Terrassa; Ramon Burgues, regidor d'Educació i Convivència, Ajuntament de Sabadell; José Antonio Cabanillas, director, Fundació ACSAR; Vince Donovan, oficial del "Channel Project" de la Policia de South Wales (Cardiff, Regne Unit); Gemma Galdon, investigadora IGOP, Universitat Autònoma de Barcelona; Dirk Gebhardt, responsable del Programa Migració & Integració PROGRESS, Eurocities; Antonio Izquierdo, director, ESOMI, Equip de Sociologia de les Migracions Internacionals, Universidade da Coruña; Alex Kirchberger, coordinador tècnic de l'EWSI, European Website on Integration; Teresa Llorens, coordinadora de l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania, Diputació de Barcelona; Lluïsa Moret, tinenta d'alcalde de Benestar i Ciutadania, Ajuntament de Sant Boi de Llobregat; David Moya, professor de Dret Constitucional, Universitat de Barcelona; Juli Ponce Solé, professor titular de Dret Administratiu, Universitat de Barcelona; Sebastian Rinken, director tècnic de l'OPAM, Observatorio Permanente Andaluz de las Migraciones; Santiago Ripol, professor titular de Dret Internacional Públic, Universitat Pompeu Fabra; Isabel de la Vega, membre d'Arquitectura i Compromís Social, Sevilla; Zehra Yilmaz, representant d'Educació Intercultural i Diàleg del Centre Comunitari Turc de Duisburg (Alemanya).

Organitzen: CIDOB, Fundació ACSAR i Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona.

19 de novembre. Barcelona, CIDOB

Migrations and borders in the European Union

En els últims anys, la investigació sobre migracions s'ha vist confrontada per profundes transformacions en la definició de fronteres, en un context d'ampliació de la Unió Europea. L'objectiu de la tercera edició del seminari CIDOB-GRITIM és abordar tant els aspectes institucionals com normatius de les polítiques de migració i fronteres impulsades per la Unió Europea i els seus Estats Membres. La idea és promoure un marc d'investigació que examini la relació entre les respostes ofertes pels sistemes migratoris en el continent, així com l'emergència d'una definició de frontera exterior de la Unió Europea.

Coordinació: Ricard Zapata-Barrero, GRITIM-Universidad Pompeu Fabra, i Gemma Pinyol, CIDOB.

Participants: Henk van Houtum, director del Nijmegen Centre for Border Research; Nelson Mateus, Universidade de Coimbra; Steffen Mister, Universitat de Paderborn; Ruth Ferrero, Universidad Complutense de Madrid; Rossella Sordilli, Politècnic de Milán; Diego Acosta, King's College London; Keina Espiñeira, Universidad Complutense de Madrid; Elisa Fornale, Università di Palermo; Lorenzo Gabrielli, Sciences Po, Burdeus; Antia Pérez, Universidade da Coruña; Carmen Pérez, Universidad Carlos III; Monika Weinssesteiner, National University of Ireland, Maynooth; Silvia Morgades, Universitat Pompeu Fabra; David Moya, Universitat de Barcelona.

Organitzen: CIDOB i GRITIM, Grup d'Investigació Interdisciplinari en Immigració, Universitat Pompeu Fabra.

10 de setembre. Barcelona

1.7.3 CONFERÈNCIES I TALLERS DE DEBAT. BASES DE DADES

Reptes i oportunitats davant d'una reforma de la legislació en matèria d'immigració

L'objectiu d'aquest taller és promoure un debat expert entre acadèmics i *practitioners* en què es puguin recollir els reptes que s'han de tractar davant d'una reforma de la legislació espanyola en matèria d'estrangeria. La jornada es va centrar en l'oportunitat de desenvolupar els elements ja existents en l'actual legislació d'estrangeria (regulació, drets, naturalització, etc.) per adequar-los al nou context migratori, però també en la necessitat d'incorporar les directives europees pendents per tal d'articular un marc legislatiu coherent i comprensiu en matèria d'immigració a Espanya.

Coordinació: Carmen González, Real Instituto Elcano, i Gemma Pinyol, CIDOB.

Organitzen: Real Instituto Elcano i CIDOB.

14 de gener. Madrid

Immigració i polítiques de codesenvolupament: el mateix, però diferent?

L'objectiu del taller és la presentació i el posterior debat de la investigació "El mateix, però diferent? Polítiques de Codesenvolupament i les experiències a França, Espanya, Alemanya i les institucions de la Unió Europea des d'una perspectiva comparada". La investigació assumeix el concepte polític de codesenvolupament com a punt de partida i revisa la seva evolució des de la perspectiva de governs i institucions europees. A partir d'aquesta reflexió,

l'autor realitza una comparació crítica de conceptes nacionals i supranacionals, en termes de contingut i de la seva aplicació pràctica.

Coordinació: Gemma Pinyol, CIDOB.

Participants: Stefan Moehl, Departament de Sociologia de la Universitat de Bielefeld (Alemanya) i assistent del Programa Migracions de CIDOB, i Enric Royo, Universitat de les Illes Balears.

Organitzen: CIDOB i Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona.

16 de març. Barcelona, CIDOB

La reforma de la legislació d'asil a Espanya

En el marc de la commemoració del Dia Mundial del Refugiat, aquest taller de debat se centra en la reforma de la legislació d'asil a Espanya amb l'objectiu de promoure un debat expert entre acadèmics i *practitioners* en el qual es recullin els debats i temes clau que es tracten –i els que encara s'han d'abordar– en la reforma de la legislació espanyola en matèria d'asil.

Coordinació: Gemma Pinyol, CIDOB.

Participants: Maricela Daniel, representant d'ACNUR a Espanya; Alfredo Abad, secretari general de la Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat (CEAR); i Ángeles Solanes, Institut Universitari de Drets Humans, Universitat de València.

Organitzen: CIDOB, Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, Comitè Català d'ACNUR i Fundació ACSAR.

19 de juny. Barcelona, CIDOB

La “segona generació” a Barcelona: un estudi longitudinal

Presentació dels resultats preliminars de la primera fase d'estudi longitudinal sobre l'adaptació social i econòmica dels fills i filles dels immigrants, la denominada “segona generació” a Espanya.

Coordinació: Gemma Pinyol, CIDOB.

Participants: Oriol Amorós, secretari per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya; Rosa Aparicio, investigadora de l'Instituto Universitario de Estudios sobre Migraciones de Comillas; Cristina Gortázar, directora de l'Instituto de Estudios sobre Migraciones de Comillas; i Alejandro Portes, director del Centre de Migració i Desenvolupament de la Princeton University.

Organitzen: CIDOB, en col·laboració amb Fundació Spencer de Chicago, Princeton University i Institut d'Estudis Migratoris de la Universidad Pontificia de Comillas.

29 de juny. Barcelona, CIDOB

Avançant en la política europea d'immigració: reptes i oportunitats del Programa Estocolm

La presidència espanyola de 2010 serà l'encarregada de desenvolupar el Pla d'Acció del Programa d'Estocolm, la nova agenda quinquennal per a la creació d'un Espai de Llibertat, Seguretat i Justícia (ELSJ) a la Unió Europea. Amb l'aprovació del Tractat de Lisboa, les principals àrees de treball de l'ELSJ passaran al primer pilar, fet que implica una imbricació més gran de les institucions comunitàries, especialment del Parlament Europeu. Aquest diàleg neix com a espai de debat entre experts, amb l'objectiu d'identificar els principals reptes i oportunitats que el Programa d'Estocolm representa en el procés de construcció d'una política europea d'immigració i asil.

Coordinació: Gemma Pinyol, CIDOB.

Participants: Valentín Dueñas, conseller de Treball i Assumptes Socials, Representació Permanent d'Espanya davant la Unió Europea; Rafael Fernández-Pita, director general adjunt de la DG Justícia i Assumptes d'Interior a la Secretaria General del Consell de la UE; Anna Terrón, secretària per a la Unió Europea i membre delegat del Comitè de les Regions.

Organitzen: CIDOB i Secretaria per a la UE de la Generalitat de Catalunya.

11 de desembre. Barcelona, CIDOB

Perspectives europees per al desenvolupament internacional

La comunitat científica i els gestors de l'ajuda oficial al desenvolupament es troben en un procés dinàmic de definir els enllaços entre coneixement i implementació. Això es reflecteix en la identificació de la investigació al desenvolupament com un del set àmbits estratègics del nou Pla Director 2009-12. Aquest taller tracta de definir conjuntament una identitat espanyola d'estudis al desenvolupament que sigui, a la vegada, única i integrada en el debat més ampli a escala europea i en relació amb els nostres socis del Sud.

Coordinació: Anna Ayuso i Gemma Pinyol, CIDOB.

Participants: Jaime Atienza, Departament d'Estudis, Intermón-OXFAM; Sara Bayés, directora del Programa de Migració i Desenvolupament, FIIAPP; Marta Carballo de la Riva, responsable de la línia d'investigació: "Migracions, Gènere i Desenvolupament", IUDC-UCM; Beatrice Knerr, catedràtica d'Economia, University of Kassel.

Organitzen: FRIDE, EADI en col·laboració amb ICEI, CIDOB, Instituto Real Elcano i AECID

24 d'abril. Madrid

Facing the crisis: migrations in the crossroad?

En el marc de la 14a conferència internacional Metropolis, aquest taller analitza les respostes que diferents països estan implementant per gestionar els fluxos migratoris de caràcter laboral, i s'examinen els instruments que s'estan aplicant per avaluar la seva efectivitat i coherència.

Coordinació: Joaquín Arango, UCM, i Gemma Pinyol, CIDOB.

Participants: Joaquín Arango, catedràtic de Sociologia, Universidad Complutense de Madrid; Laura Zanfrini, Universitat Catòlica de Milà i Fundació ISMU; Justina Frelak, Institute of Public Affairs, Varsòvia.

Organitzen: CIDOB en el marc de la conferència Metropolis "Migration and Mobility. National responses to cultural diversity".

14-18 d'octubre. Copenhaguen

Door-knocking: migration and border management in the southern and eastern borders

En el marc de la 14a conferència internacional Metropolis, en aquest taller s'analitzen les polítiques i instruments implementats per diferents països de la UE en matèria de gestió de fronteres, amb una atenció especial a la frontera meridional, l'oriental i la nòrdica.

Coordinació: Ruth Ferrero, UCM, i Gemma Pinyol, CIDOB.

Participants: Ana M. López Sala, CSIC; Justyna Frelak, Institute of Public Affairs-Varsovia; Elena Nikiforova, FAFO-Oslo.

Organitzen: CIDOB en el marc de la conferència Metropolis "Migration and Mobility. National responses to cultural diversity".

14-18 d'octubre. Copenhaguen

Base de dades producció institucional UE en matèria d'immigració. Projecte pilot

El Tractat d'Amsterdam (1999) reafirmava la voluntat europea de construir una àrea de llibertat, seguretat i justícia entre els Estats Membres, que garantís la lliure circulació de persones i que implementés, amb aquest objectiu, les mesures apropiades per a la gestió de fronteres exteriors, de l'asil i la immigració, entre d'altres. En aquest context, les institucions europees han generat un elevat nombre de documents sobre instruments i polítiques relatives a immigració, integració i asil. L'objectiu d'aquesta base de dades, desenvolupada amb la col·laboració i el suport de la Secretaria per a la Unió Europea de la Generalitat de Catalunya, és facilitar l'accés a aquesta documentació, permetent una cerca refinada amb descriptors temàtics i geogràfics, que permetin una millor interacció amb la documentació que produeixen les institucions comunitàries.

1.7.4 PARTICIPACIÓ INTERNACIONAL

- Workshop on Establishing Labour Migration Policies in countries of origin and destination and international collaboration in the Western Balkans. Ponència: Bilateral labour agreements: the Spanish experience. Gemma Pinyol, CIDOB. Organitzat per l'OIM-Organització Internacional de les Migracions. 9 i 10 de febrer, Tirana (Albània)
- Cicle de debats de l'Àrea d'Acció Social i Drets Civils. Organitzat per l'Ajuntament de Terrassa. Ponència: Les relacions internacionals i la immigració en l'era de la globalització. Gemma Pinyol, CIDOB. 12 de febrer, Terrassa
- Seminari Polítiques migratòries, justícia i ciutadania. Ponència: Els reptes de les polítiques migratòries a Europa. Gemma Pinyol, CIDOB. Organitzat pel CCHS-CSIC. 29 de maig, Madrid
- Curs d'Estiu: L'espai euromediterrani: reptes i perspectives de futur. Ponència: La Mediterrània i la política europea d'immigració. Gemma Pinyol, CIDOB. Organitzat per la Universitat de les Illes Balears. 7 de juliol, Palma
- Curs d'Estiu: Immigració sense fronteres: una visió multidisciplinària. Ponència: Immigració i cinema. Gemma Pinyol, CIDOB. Organitzat per la Universitat Pompeu Fabra. 13 de juliol, Barcelona
- IX Congrés Espanyol de Ciència Política i de l'Administració. Ponència: Mecanismes de gestió de fronteres en el context de la Unió Europea: els casos de la frontera sud i est. Gemma Pinyol, CIDOB. Organitzat per AECPA-Asociación Española de Ciencia Política y de la Administración. 23-25 de setembre, Málaga
- Seminari Internacional sobre Drets Humans, Immigrants en situació irregular i Unió Europea. Organitzat per la Universidad de Zaragoza. Ponència: El repte de gestionar la immigració irregular a la Unió Europea. Gemma Pinyol, CIDOB. 21-23 d'octubre, Saragossa
- Cicle NOS+ALTRES. Ponència: El "descobriment" de la immigració subsahariana: un nou repte per a Espanya i la UE. Gemma Pinyol, CIDOB. Organitzat pel Consell Comarcal de l'Alt Empordà i Ajuntament de Figueres. 25 de novembre, Figueres
- Seminari Economic crisis and migration. Ponència: Attitudes and policies' changes toward the migrants in crisis time. Gemma Pinyol, CIDOB. Organitzat per FES-Friedrich Ebert Stiftung. 27 de novembre, Bucarest

1.7.5 XARXES INTERNACIONALS

MIPEX – MIGRANT INTEGRATION POLICY INDEX

El British Council Brussels i el MPG-Migration Policy Group dirigeixen aquesta xarxa en la qual participen també la Fundació Friedrich Ebert Stiftung (Alemanya); el Danish Institute for Human Rights (Dinamarca); l'INED-Institut National d'Études Démographiques (França); el NCRRI, National Consultative Committee on Racism and Interculturalism (Irlanda), i l'Institute of Public Affairs (Polònia), a més d'altres entitats associades. L'objectiu de la xarxa és consolidar el MIPEX-Migrant Integration Policy Index, que s'ha desenvolupat per proporcionar informació i permetre l'anàlisi comparada entre les polítiques de ciutadania i inclusió que s'implementen tant en els diferents països europeus com en el marc de la Unió Europea. L'Index recull informació sobre aspectes com, per exemple, la inclusió en el mercat laboral, la reagrupació familiar, els drets relacionats amb la residència de llarga durada o la participació política dels immigrants, entre d'altres.

<http://www.integrationindex.eu/>

EWSI-EUROPEAN WEBSITE ON INTEGRATION

L'objectiu del projecte European Website on Integration és ajudar a millorar l'efectivitat de les polítiques i les pràctiques d'integració a la Unió Europea compartint estratègies reeixides. El website pretén convertir-se en una eina per als que treballen en temes d'integració d'immigrants. L'EWSI reuneix informació i documentació rellevant, casos d'estudi, pràctiques d'integració, notícies, contactes, informació sobre oportunitats de finançament, etc. La plataforma, presentada el març de 2009, és una iniciativa de la Comissió Europea en què CIDOB participa com a coordinador regional.

<http://www.integration.eu/>

EQUIP DE TREBALL

Coordinadora del Programa: Gemma Pinyol

Assistents del Programa: Pamela Urrutia (juliol 2008-juliol 2009), i Tatiana Ticona (des de setembre de 2009), estudiants en pràctiques, Màster en Relacions Internacionals, IBEI

2. ALTRES ACTIVITATS

2.1 PRESENTACIÓ DE L'ANUARIO INTERNACIONAL CIDOB 2009. PERFIL DE PAÍS: ESTATS UNITS D'AMÈRICA

Com cada any, la Casa Llotja de Mar acull l'acte de presentació de la 20a edició d'una obra de referència que, any rere any, ofereix una exhaustiva anàlisi del panorama internacional. L'*Anuario Internacional CIDOB* presenta les claus per a la interpretació de la política exterior espanyola i les relacions internacionals, a través dels tradicionals espais dedicats a la conjuntura internacional, Europa i les relacions exteriors d'Espanya. En aquesta edició de l'*Anuario*, el capítol "Perfil de país" està dedicat als Estats Units d'Amèrica, que, precisament, és el tema principal de les intervencions dels ponents convidats.

Presentació a càrrec de: Miguel Ángel Moratinos, ministre d'Afers Exteriors i de Cooperació; Narcís Serra, president de CIDOB; Miquel Valls, president de la Cambra de Comerç de Barcelona.

16 de juliol: Casa Llotja de Mar, Cambra de Comerç de Barcelona

2.2 PRESENTACIÓ DE L'ANUARIO DE LA INMIGRACIÓN EN ESPAÑA 2009 *La inmigración en la encrucijada*

Presentació de l'edició 2008 de l'*Anuario de la Inmigración en España. La inmigración en la encrucijada*. Les noves tendències en els fluxos migratoris a Espanya i l'impacte de la crisi econòmica són l'eix d'anàlisi durant l'acte de presentació de l'obra. La secretària d'Estat d'Immigració i Emigració, Consuelo Rumí, resumeix l'actual escenari migratori a Espanya: per vegada primera en els últims deu anys s'ha reduït l'arribada d'immigrants a Espanya. Per la seva part, els catedràtics Eliseo Aja, Joaquín Arango i Josep Oliver, directors de la publicació, subratllen el moment crucial en què es troba la immigració a Espanya, i assenyalen l'any 2008 com la fi de la dècada prodigiosa en la qüestió de la immigració al nostre país.

Presentació a càrrec de: Consuelo Rumí, secretària d'Estat d'Immigració i Emigració; Jesús Sánchez Lambas, secretari general de la Fundación José Ortega y Gasset; Jordi Vaquer, director de CIDOB i els catedràtics Eliseo Aja, Joaquín Arango i Josep Oliver, directors de la publicació.

4 de març. Fundación José Ortega y Gasset, Madrid

2.3 SEMINARI: TRANSATLANTIC RELATIONS IN TIMES OF CHANGE

Seminari internacional dedicat a les relacions transatlàntiques on s'analitzen, des de diferents àmbits, l'estat actual de les relacions entre Europa i els Estats Units, tractant els temes més rellevants de l'agenda euroatlàntica. L'objectiu del seminari és aprofundir en l'anàlisi d'aquesta temàtica i aportar noves propostes per consolidar els vincles polítics i econòmics entre Europa i els Estats Units. Durant les diferents sessions del seminari s'analitzen els temes més rellevants de l'agenda euroatlàntica: els desafiaments de la nova governança mundial en un món multipolar; la recuperació de l'eix econòmic euroatlàntic; el triangle de seguretat entre els Estats Units, Europa i la Federació Russa; i, finalment, la incidència de la relació transatlàntica a la Mediterrània, zona de vital interès per a Europa i els Estats Units. Aquest seminari s'inscriu en el marc de la propera presidència espanyola del Consell de la Unió Europea durant el primer semestre de 2010.

Ponents: Khaled Fouad Allam, professor de Sociologia, Universitat di Trieste; Adrian Basora, director del projecte sobre transició democràtica, Foreign Policy Research Institute, Philadelphia; Carmen Claudin, directora de programes de CIDOB; Gregory Crouch, cònsol general dels Estats Units a Barcelona; David Kramer, investigador sènior sobre qüestions transatlàntiques, GMFUS; François Lafond, director de l'oficina a París, GMFUS; William Lucas, director de l'Oficina de la Unió Europea i Assumptes Regionals del Departament d'Estat dels Estats Units; Julie Mertus, codirectora del Programa en ètica, pau i qüestions globals, American University; Sean Mulvaney, director del programa de política econòmica, GMFUS; Pilar Ruiz Carnicero, ambaixadora en Missió Especial per a Qüestions Transatlàntiques del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació; Narcís Serra, president de CIDOB; Paola Subacchi, directora d'investigació d'economia internacional, Chatham House; José Ignacio Torreblanca, cap de l'oficina a Madrid, European Council on Foreign Relations; Jordi Vaquer, director de CIDOB.

Coorganitzat amb The German Marshall Fund of the US.

Amb el patrocini del Consolat d'Estats Units de Barcelona

Barcelona, 16-17 de desembre

2.4 PER UNA EUROPA FORTA, ÚTIL I OBERTA. PRESENTACIÓ DE L'INFORME UN PROJECTE PER A EUROPA

L'informe *Un projecte per a Europa. Reflexions i propostes per a la Presidència espanyola del Consell de la Unió Europea* es presenta a Barcelona i Madrid. Coincidint amb la propera elecció del president del Consell Europeu i l'alt representant de la Unió per a Afers Exteriors i Política de Seguretat, CIDOB i el Cercle d'Economia presenten un conjunt de reflexions i propostes per a la Presidència espanyola en el primer semestre de 2010. La visió de la UE que planteja el document – una Unió forta i oberta, capaç de donar solucions i defensar els drets de la seva ciutadania en temps de crisi, i a la vegada d'implicar-se en la resolució dels grans reptes globals– vol servir d'inspiració a l'actuació del Govern d'Espanya durant el primer semestre de 2010, però també vol anar més enllà i contribuir a la formulació d'una estratègia per a Espanya a Europa durant els pròxims anys. Així doncs, advocar per un president fort, revisar les prioritats d'Espanya a Europa i el paper que vol exercir, contribuir de manera decisiva al relançament d'Europa, proposar un projecte de revitalització de la integració europea, avançar en la política comuna de defensa i més implicació a Europa de l'Est, són algunes de les propostes que recull aquest informe que compta amb el suport de la Secretaria per a la Unió Europea de la Generalitat de Catalunya. Als actes de presentació d'aquest informe assisteixen i representen el Cercle d'Economia i CIDOB Salvador Alemany i Josep Piqué a Barcelona i Madrid, respectivament, i Jordi Vaquer, director de CIDOB.

3. PUBLICACIONES

	<p>ANUARIO INTERNACIONAL CIDOB 2009 ARTICLES DE (entre altres): Alyson J.K. Bailes, Adrian A. Basora, Josep A. Duran i Lleida, Coral García, Bruce W. Jentleson, Piotr Maciej Kaczyński, Ivan Krastev, Charles Powell Javier Santiso, Karen E. Smith, Patrocinio Tello</p>
	<p>MED 2009 ARTICLES DE (entre altres): Hassan Abouyoub, Saki Aciman, Aicha Ait Mhand, Tomás Alcoverro, Sergio Alessandrini, Sahin Alpay, Abdullah Baabood, Paul Balta, Jens Bastian, Abdennour Benantar, Meliha Benli Altunisik, Stephen C. Calleya, Michael Collyer, Uyen Do, Ahmed Driss, Taib Fassi Fihri, Nader Fergany, Benita Ferrero-Waldner, Jean-Pierre Filiu, Senén Florensa, Khaled Hroub, Thomas Huddleston, Larbi Jaidi, Gerald Knaus, Ridha Kéfi, Ian O. Lesser, Azzam Mahjoub, Andrey S. Makarychev, Iván Martín, Patrice Miran, Khadija Mohsen-Finan, Manuel Montobbio, Miguel Ángel Moratinos, Josep Piqué, David Pollock, Hugh Pope, Imma Roca, Christian Reynaud, Larbi Sadiki, Selim L. Sanin, Selen Sarisoy Guerin, Tobias Schumacher, Peter Seideneck, Narcís Serra, Gamal Siam, Javier Solana, Eduard Soler y Lecha, Toby Toby Shelley, Mohamed Tozy, Álvaro de Vasconcelos, Ivan Vejvoda, Gerarda Ventura, Pere Vilanova, Catherine Wihtol de Wenden, Richard Youngs</p>
	<p>ANUARIO ASIA PACÍFICO 2009 ARTICLES DE (entre altres): Benita Ferrero-Waldner, Carles Prado, Denise Woods, Federico Steinberg, Félix Arteaga, Gracia Abad Quintanal, Ien Ang, Jaume Giné, Javier Conde, Joan Martínez Alier, Jordi Joan Baños, José Eugenio Salarich, José María Ferré de la Peña, Leyre Benito Otazu, Luciano Zaccara, Manuel Montobbio, Martín Pérez Le-Fort, Max Spoor, Miguel de Lucas, Oriol Farrés, Óscar Pujol, Ramachandra Guha, Sebastien Bersick, Shoma Munshi, Stefan Landsberger.</p>

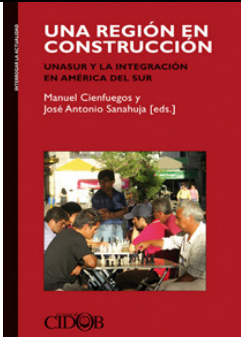
	<p>ANUARIO DE LA INMIGRACIÓN EN ESPAÑA 2009 ARTÍCULOS DE (entre altres): Eliseo Aja, Joaquín Arango, Josep Oliver Alonso, Carmen Alemán, Héctor Cebolla Boado, Andreu Domingo y Valls, Joaquín Recaño Valverde, Javier García Roca, Madrid, María Díaz Crego, Jean-Pierre Garson, Jean-Christophe Dumont, Guillem López y Casasnovas, Gabriel Ferragut Ensenyat, José Antonio Montilla, José Luis Rodríguez Candela, Andreu Olesti Rayo, Pablo Santolaya Machetti, Ignacio García Vitoria, Pablo Vázquez, Mario Alloza, Brindusa Anghel</p>
---	---

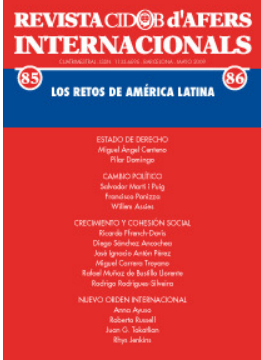
	<p>UN PROYECTO PARA EUROPA: REFLEXIONES Y PROPUESTAS PARA LA PRESIDENCIA ESPAÑOLA DEL CONSEJO DE LA UNIÓN EUROPEA CIDOB-Cercle d'Economia</p> <p>Jordi Alberich i Jordi Vaquer i Fanés (coords.)</p> <p>Coordinadors de capítols: Jordi Vaquer i Fanés Joan Ramon Borrell, Gemma Pinyol, Antón Costas, Miquel Nadal, Laia Mestres, Eduard Soler i Lecha, Anna Ayuso</p>
--	--

	<p>NOTES INTERNACIONALS</p> <p>No.1. Algeria's political drop-outs head to the polls. Algerians seem indifferent to the impact that the election on 9 april will inevitably have on the entire region. Francis Ghilès</p> <p>No. 2. Pakistan: a defining moment? Emma Hooper</p> <p>No. 3. Morocco's local elections: with a little help from my friend. Eva Wegner</p> <p>No. 4. Who is going to die? The influenza a (h1n1) (swine flu) pandemic and other infectious diseases as global challenges. Morten Rostrup</p> <p>No. 5. A l'horizon 2013. Un scénario incertain pour le Maghreb. Francis Ghilès, Omar Aloui i Guillaume Alméras</p> <p>No. 6. Who dares wins: Afghanistan's triple challenge. Emma Hooper</p> <p>No. 7. Mohamed VI, año X: mito y realidad de la transición marroquí. David Alvarado</p>
---	---

	No. 8. Croatia, Macedonia and the EU: setting the bar too high? Deniz Devrim y Tomislav Marši
--	---

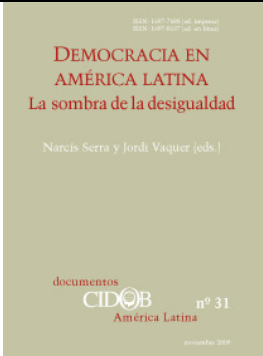
	<p>REFORMAS PARA LA COHESIÓN SOCIAL EN AMÉRICA LATINA. PANORAMA ANTES DE LA CRISIS Alicia Bárcena i Narcís Serra [ed.]</p> <p>ARTICLES DE (entre altres): Jose Luís Machinea, Osvaldo Kacef, Jürgen Weller, Christian Courtis, Ernesto Ottone, Javier Santiso, Pablo Zoido, Juan C. Gómez-Sabaini, Omar Arias, Sebastian Galiani, Víctor E. Tokman, Juan Yermo, Mario Marcel, Daniel Titelman.</p> <p>En coedició amb la CEPAL</p>
---	--

	<p>INTERROGAR LA ACTUALIDAD</p> <p>Núm. 25. Empresariado asiático en España, Joaquín Beltrán Antolín</p> <p>Núm. 26. Poder y regímenes en el mundo árabe contemporáneo, Ferran Izquierdo, ed.</p> <p>Núm. 27. Más allá del mercado. Las políticas de servicio universal en América Latina. Joan Calzada, Antón Costas i Jacint Jordana</p> <p>Núm. 28. Una región en construcción. Unasur y la integración en América del Sur. Manuel Cienfuegos i José Antonio Sanahuja</p>
--	---

	<p>REVISTA CIDOB D'AFERS INTERNACIONALS</p> <p>Núm. 85-86. Los retos de América Latina ante un mundo en cambio. Coord. Salvador Martí</p> <p>Núm. 87. Procesos de reconciliación posbélica en África Subsahariana. Coords. Albert Farré i Jordi Tomàs</p> <p>Núm. 88. Comunicación, espacio público y dinámicas interculturales. Coord. Yolanda Onghena</p>
---	---

	<p>CIDOB</p> <p>Núm. 108. Nacions Unides, un model en qüestió. Núm. 109. Pakistan, la recerca d'una identitat Núm. 110. 1989, l'any dels grans canvis Núm. 111. Irlanda, de l'eufòria al desencís</p>
---	---

	<p>MONOGRAFIES</p> <p>VII Seminario Internacional sobre seguridad y defensa en el Mediterráneo. Conflictos regionales y estrategias de seguridad.</p> <p>Citizen policies in the age of diversity. Europe at the crossroads.</p> <p>La dinámica del contacto. Movilidad, encuentro y conflicto en las relaciones interculturales.</p>
---	--

	<p>DOCUMENTOS CIDOB. DIVERSES SÈRIES</p> <p><i>Documentos de treball CIDOB de diferents sèries d'acord amb els Programes de treball de CIDOB</i></p>
---	---

4. CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I BIBLIOTECA

CENTRE D'INFORMACIÓ. CATÀLEG

Base de dades CIDOB de referències bibliogràfiques

- 81.075 registres bibliogràfics de llibres, articles de publicacions periòdiques i documents d'organismes internacionals, des del 1984 fins a l'actualitat.
- 2.309 registres introduïts durant el 2009.
- 1.544 termes en castellà en el llistat de descriptors.

BIBLIOTECA

Cobreix totes les matèries de relacions internacionals amb un marcat accent en l'àmbit econòmic, polític i sociològic. El fons documental consta de:

- 14.204 llibres;
- 12.423 documents;
- Publicacions periòdiques: 1.095 títols, dels quals 448 són vius;
- Obres de referència (anuaris i publicacions estadístiques);

Visites a la biblioteca : 4.478

Moviments de préstec: 764

Consultes individuals a sala: 787

Materials consultats: 2.558

Usuaris potencials: 222

SERVEIS D'INFORMACIÓ. BIOGRAFIES DE LÍDERS POLÍTICS

FUNDACIÓ
CIDOB CENTRO DE INVESTIGACIÓN DE RELACIONES INTERNACIONALES Y DESARROLLO

La Fundación
Programas
Publicaciones
Formación
Documentación
Noticias
Actividades
Contacto

Centro de documentación | Biblioteca | Consulta catálogo | Recursos | [Biografías Líderes Políticos](#)

Biografías Líderes Políticos

Líderes por nombre

Líderes por país

Dirigentes en ejercicio

Biografías de Líderes Políticos es un servicio de la Fundació CIDOB que ofrece biografías contextualizadas de dirigentes de todo el mundo. Un mejor conocimiento de estos personajes ayuda al usuario a comprender claves presentes, conocer situaciones pasadas y prever escenarios de futuro en el panorama internacional. El servicio pretende ser de utilidad en los ámbitos de la educación, la investigación, la consultoría, el periodismo y la política, y, en un sentido general, para cualquier usuario interesado en los protagonistas del liderazgo político mundial.

Accesos rápidos

- Consulta catálogo
- Másters
- Posgrados
- Memoria 2005
- Beca Estudios de Máster en la London School of Economics

Novedades

JAPÓN
Shinzo Abe
El 26 de septiembre de 2006, seis días después de convertirse en presidente del gobernante Partido Liberal Democrático (JMC), fue investido por la Dieta el primer jefe de Gobierno de Japón nacido después d...

MÉXICO
Felipe Calderón Hinojosa
El conservador Partido Acción Nacional (PAN) ha retenido al Ejecutivo de México en las elecciones presidenciales del 2 de julio de 2006, las más reñidas en la historia del país, con su candidato Felipe Cal...

SUECIA
Fredrik Reinfeldt
En Suecia, 12 años de gobiernos socialdemócratas tocaron a su fin el 6 de octubre de 2006 con la asunción de Fredrik Reinfeldt como primer ministro de un Gobierno de mayoría integrado por los cuatro partid...

ESTONIA
Toomas Hendrik Ilves
El dos veces ministro de Exteriores de Estonia entre 1996 y 2002 salió elegido presidente de la República, el tercero desde la independencia en 1991, en la votación efectuada el 25 de septiembre de 2006 po...

Destacamos

CHILE
Augusto Pinochet Ugarte
Cursó la educación primaria y secundaria en el Seminario San Rafael de Valparaíso, el Instituto de los Hermanos Maristas de Quillota y el Colegio de los Padres Franceses de Valparaíso. En 1933 ingresó en l...

CANADÁ
Stephen Harper
Canadá tiene desde el 6 de febrero de 2006 un nuevo primer ministro como resultado de las elecciones parlamentarias celebradas el 23 de enero, primeras en trece años no ganadas por el Partido Liberal. Step...

Buscador de Biografías

Si te interesa algún líder político en especial, recuerda que puedes realizar aquí una búsqueda o bien consultarlo por orden alfabético o por país.

Selecciona por: o por:

 Imprimir

Inicio | Mapa del sitio | Aviso legal | Web accesible | Créditos

© 2006 Fundació CIDOB - c/ Elisabets, 12 - 08001 Barcelona, España - Tel. (+34) 93 302 6495

LIDERES POLITICOS
BIOGRAFIAS

INSTITUT BARCELONA
D'ESTUDIS INTERNACIONALS

5. WEB CIDOB

La web compta amb els textos complets de totes les publicacions de CIDOB i es presenta en tres idiomes: castellà, català i anglès.

The screenshot displays the homepage of the CIDOB website. At the top, the logo for 'FUNDACIÓN CIDOB' is visible, along with the full name 'CENTRO DE INVESTIGACIÓN DE RELACIONES INTERNACIONALES Y DESARROLLO'. There are language selection options for 'Català' and 'English', and a search bar. A main navigation menu includes: 'La Fundación', 'Programas', 'Publicaciones', 'Documentación', 'Prensa', 'Noticias', 'Actividades', and 'Vídeos'.

The main content area is organized into several columns and sections:

- Programas (+):** A vertical list of program areas including América Latina, Asia, Desarrollo, Europa, Dinámicas Interculturales, Mediterráneo y Oriente Medio, Migraciones, and Seguridad y Política Mundial.
- Opinión (+):** A section for opinion pieces, featuring a recent article titled 'V Cumbre de las Americas. Nuevos protagonistas en un nuevo escenario y un guión por escribir.' by Anna Ayuso.
- Publicaciones (+):** A section for publications, including 'Documentos CIDOB' (e.g., 'Relevancia y usos de Europa'), 'Libros' (e.g., 'Respuestas locales a inseguridades globales'), and 'Revistas' (e.g., 'Migraciones y redes transnacionales').
- Destacamos:** A featured section with a large graphic titled 'Estats Units, entre el poder i la seducció'.
- Noticias (+):** A news section with articles such as 'Programa América Latina' (dated 21/04/2009) and 'Programa Migraciones' (dated 18/03/2009).
- Actividades (+):** A section for events, including a 'Conferencia' (dated 24/04/2009) and a 'Seminario' (dated 24/04/2009).
- Accesos rápidos:** Quick access links for 'Consulta catálogo' and 'Especial Gaza'.
- CIDOB News:** A section for the organization's newsletter, including a 'Suscribirse' form and 'Entregas anteriores'.
- Specials:** Promotional banners for 'Especial GAZA', 'ANUARIO INTERNACIONAL CIDOB 2008', 'OBSERVATORIO ASIA CENTRAL', 'Med.2008', 'LIDERES POLITICOS BIOGRAFIAS', and 'Anuario ASIA 2007'.

At the bottom of the page, there is a footer with navigation links: 'Inicio | Contacto | Mapa del sitio | Aviso legal | Web accesible | Créditos'. Below these links is the copyright information: '© 2006 Fundación CIDOB - c/ Elisabets, 12 - 08001 Barcelona, España - Tel. (+34) 93 302 6495'.